Usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 28. 5. 2024, sp. zn. 15 Tdo 50/2024, ECLI:CZ:NS:2024:15.TDO.50.2024.1

Číslo: 45/2024

Právní věta:

I. Souběh zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku a tzv. realizačního trestného činu je třeba posoudit jako souběh vícečinný.

II. Za vznik nové organizované zločinecké skupiny je nutné považovat i významnou transformaci již existující organizované zločinecké skupiny, spočívající v podstatné změně personálního složení, vnitřní organizace a zaměření stran zamýšlené a páchané trestné činnosti.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.05.2024

Spisová značka: 15 Tdo 50/2024

Číslo rozhodnutí: 45

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Organizovaná zločinecká skupina, Souběh (konkurence) trestných činů, Účast na organizované zločinecké skupině

Předpisy: § 129 tr. zákoníku
§ 13 odst. 1 tr. zákoníku
§ 361 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání nejvyššího státního zástupce podaného v neprospěch obviněných R. B., P. Č. a I. K. proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 12. 2022, sp. zn. 1 To 131/2021, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 69 T 4/2018, podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 12. 2022, sp. zn. 1 To 131/2021, podle § 265k odst. 2 tr. ř. současně zrušil také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené usnesení, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jeho zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.
Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 3. 6. 2021, č. j. 69 T 4/2018-18240, byl obviněný R. B. uznán vinným pod bodem I. B) 1. výroku o vině přečinem nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku, jako spolupachatel podle § 23 tr. zákoníku a pod bodem II. výroku o vině přípravou zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 20 odst. 1 a § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, spáchanou ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku. Za tyto trestné činy a taktéž za sbíhající se zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku a zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku, kterými byl uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 22. 12. 2015, č. j. 28 T 16/2013-8860, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 6. 2017, č. j. 5 To 55/2016-9823, a za sbíhající se trestné činy nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 1 a § 279 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, jimiž byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu ve Zlíně ze dne 20. 4. 2015, č. j. 31 T 41/2015-527, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 11. 6. 2015, sp. zn. 6 To 156/2015, byl podle § 329 odst. 3, § 108 odst. 1 a § 43 odst. 2 tr. zákoníku odsouzen k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 14 let a 9 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 66 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu byl uložen trest propadnutí celého majetku, podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku také trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu či člena statutárního orgánu obchodních korporací na dobu 10 let a podle § 70 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku trest propadnutí věcí vyjmenovaných ve výroku rozsudku. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl zrušen výrok o trestu v rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 22. 12. 2015, č. j. 28 T 16/2013-8860, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 6. 2017, č. j. 5 To 55/2016-9823, a v rozsudku Okresního soudu ve Zlíně ze dne 20. 4. 2015, č. j. 31 T 41/2015-527, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 11. 6. 2015, sp. zn. 6 To 156/2015, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tyto výroky, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Obviněný P. Č. byl uznán vinným pod body I. A) a I. B) 4. výroku o vině přečinem nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku, jako spolupachatel podle § 23 tr. zákoníku. Za tento přečin a taktéž za sbíhající se zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku, a zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku, kterými byl pravomocně uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 21. 2. 2017, č. j. 68 T 11/2016-1773, byl podle § 240 odst. 3, § 108 odst. 1 a § 43 odst. 2 tr. zákoníku odsouzen k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 12 let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Podle § 66 odst. 1 tr. zákoníku mu byl uložen trest propadnutí majetku a podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu či člena statutárního orgánu nebo prokuristy obchodních korporací na dobu 10 let. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl zrušen výrok o trestu v rozsudku Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 21. 2. 2017, č. j. 68 T 11/2016-1773, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Obviněný I. K. byl uznán vinným pod bodem I. A) 7. výroku o vině přečinem nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku, spáchaným ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku, jako spolupachatel podle § 23 tr. zákoníku. Za tento přečin a taktéž za sbíhající se zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku, a zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku, kterými byl pravomocně uznán vinným

rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 15. 10. 2019, č. j. 28 T 16/2013-11258, byl podle § 240 odst. 3, § 108 odst. 1 a § 43 odst. 2 tr. zákoníku odsouzen k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 9 let a 8 měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 70 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zákoníku mu byl dále uložen trest propadnutí věci, konkrétně finanční hotovosti ve výši 108 000 Kč a písemností přesně definovaných ve výroku rozsudku soudu prvního stupně. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl zrušen výrok o trestu v rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 15. 11. 2019, č. j. 28 T 16/2013-11258, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

2. Citovaným rozsudkem soudu prvního stupně bylo dále rozhodnuto o vině a trestu obviněných S. B. (rozené C., nyní K.), P. B., R. D., M. K. a M. P. Podle § 226 písm. c) tr. ř. byla spoluobviněná K. M. zproštěna obžaloby státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, neboť nebylo prokázáno, že v ní označený skutek spáchala obviněná (o odvoláních těchto obviněných rozhodl Vrchní soud v Olomouci jinými rozhodnutími).

3. Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 8. 12. 2022, č. j. 1 To 131/2021-19022, rozhodl o odvolání obviněného R. B. zaměřeném proti výroku o vině a trestu a odvolání státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci podaném v neprospěch (mimo jiné) obviněných R. B., P. Č. a I. K. proti výroku o jejich vině a u obviněného R. B. i proti výroku o trestu, a to tak, že podle § 257 odst. 1 písm. c) tr. ř. uvedený rozsudek soudu prvního stupně částečně zrušil ve vztahu k výrokům o vině a uložených trestech u obviněných R. B., P. Č. a I. K., a nově rozhodl tak, že podle § 223 odst. 1 tr. ř. se z důvodu § 11 odst. 1 písm. h) tr. ř. zastavuje trestní stíhání obviněných R. B., P. Č. a I. K. pro jednání popsané v usnesení policejního orgánu Policie České republiky, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování, o zahájení trestního stíhání ze dne 14. 1. 2014, č. j. OKFK-500-24/TČ-2014-252503, pod bodem II., v případě obviněného I. K. o zahájení rozšířeného trestního stíhání podle § 160 odst. 1, 5 tr. ř. podle usnesení policejního orgánu Policie České republiky, Národní centrály proti organizovanému zločinu, služby kriminální policie a vyšetřování, ze dne 18. 10. 2016, č. j. NCOZ-903-1188/TČ-2016-417706, pro které státní zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci dne 21. 3. 2018, č. j. 2 VZV 1/2014-1597, s částečně pozměněnou právní kvalifikací podal obžalobu u Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně a o nichž bylo rozhodnuto výše uvedeným rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 3. 6. 2021, č. j. 69 T 4/2018-18240, neboť o těchto skutcích již bylo rozhodnuto pravomocnými odsuzujícími rozsudky, a to ohledně obviněného R. B. rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 22. 12. 2015, č. j. 28 T 16/2013-8860, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 6. 2017, č. j. 5 To 55/2016-9823, u obviněného P. Č. rozsudkem Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 21. 2. 2017, č. j. 68 T 11/2016-1773, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 6. 2018, č. j. 3 To 73/2017-2060, a u obviněného I. K. rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 15. 10. 2019, č. j. 28 T 16/2013-11258, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. 6. 2021, č. j. 2 To 36/2020-11578.

4. Podle usnesení policejního orgánu Policie České republiky, Útvaru pro odhalování korupce a finanční kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování, o zahájení trestního stíhání ze dne 14. 1. 2014, č. j. OKFK-500-24/TČ-2014-252503, se měli obvinění R. B., S. B., R. D., P. Č., M. K., P. B., K. M., I. K. a další dosud neustanovené osoby dopustit jednáním pod bodem II. (toto jednání bylo opětovně popsáno i v usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 12. 2022, č. j. 1 To 131/2021-19022, a byla zde uvedena i právní kvalifikace skutků jednotlivých obviněných) tím, že

> – v období od 25. 10. 2012, kdy v trestní věci vedené policejním orgánem Policie České republiky, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování, pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-2525503 došlo k zadržení mimo jiné obviněných R.

B. a T. B. a jejich následnému vzetí do vazby, do současné doby a obviněný M. P. v období od června 2013 do současné doby, v Ostravě, Olomouci, ve Zlíně-Kostelci a na dalších místech v České republice ve společném záměru ovlivnit probíhající trestní řízení v trestní věci vedené policejním orgánem Policie České republiky, Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování, pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-2525503 proti R. B., T. B. a M. P. pro zvlášť závažný zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle ustanovení § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, spočívající v nepřiznání a nezaplacení spotřební daně z nalezeného úmyslně ukrytého mimobilančního lihu v tajných skladech ve XY, XY a XY, dále ovlivnit probíhající trestní řízení v trestní věci vedené stejným policejním orgánem pod č. j. OKFK-619/TČ-2013-252503 proti R. S. pro zvlášť závažný zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, spočívající v nepřiznání a nezaplacení spotřební daně z nalezených úmyslně ukrytých lihovin v tajném skladu ve Zlíně v ulici XY č. XY a dále ovlivnit probíhající prověřování v trestní věci vedené policejním orgánem Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, služby kriminální policie a vyšetřování, pod č. j. UOOZ 935/TČ-2013-292600, pro podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, spočívajícího v nepřiznání a nezaplacení spotřební daně z nalezeného úmyslně ukrytého mimobilančního lihu v tajných skladech v Ostravě na ulici XY, XY a v XY, dále pak ve společném záměru ovlivnit nestranné rozhodování o trvání vazby obviněného T. B., navzájem spolupracovali tak, že

– obviněný R. B. na základě jednoznačných příkazů, které předával z výkonu vazby ve Vazebních věznicích v Olomouci a Ostravě přesně nezjištěným způsobem ve formě jeho vlastnoručně psaných textů nebo diktování přes dosud přesně nezjištěnou osobu z advokátů, kteří jej po celou dobu pravidelně navštěvovali ve vazebních věznicích, ven z prostředí vazby obviněné S. B., kterou určil jako hlavní řídící osobu k realizování jeho příkazů a pokynů mimo prostředí vazby, obměnil a nově zaměřil původní zločineckou skupinu jím řízených osob popsanou pod bodem I. rozsudku soudu prvního stupně ve zločineckou skupinu jím řízených osob vyjmenovaných v předchozím odstavci spočívající v ovlivňování probíhajících trestních řízení zejména proškolováním svědků a koncipováním jejich nepravdivých svědeckých výpovědí před orgány činnými v trestním řízení za finanční odměny jak svědkům, tak jejich školitelům, aby tato řízení byla zaměřena kýženým směrem vedoucím ke zproštění svého obvinění a dalších dosud stíhaných osob T. B., T. P. a R. S., respektive ke znemožnění zahájení trestního stíhání své osoby ve věci dosud probíhajícího prověřování, a v ovlivňování orgánů činných v trestním řízení jejich uplacením, konkrétně policistů provádějících úkony trestního řízení s cílem odstranit část spisového materiálu usvědčujícího jeho osobu a další obviněné, a dále dozorujícího státního zástupce a soudců rozhodujících o vazbě obviněného T. B. s cílem dosáhnout propuštění obviněného T. B., svého bratra, z vazby na svobodu, když mezi obviněnými byly nastaveny vztahy vzájemné podřízenosti a nadřízenosti se stanovenými funkčními kompetencemi a vymezenou dělbou úkolů a činností, když konkrétní struktura, rozdělení úloh a vymezení činnosti jednotlivých osob v této organizované skupině uvedených obviněných bylo takové, že

– obviněný R. B. zosnoval, organizoval a rozhodujícím způsobem řídil z místa výkonu své vazby ve Vazební věznici v Olomouci a Vazební věznici v Ostravě trestnou činnost ve zločinecké skupině jemu podřízených osob, dosud nezjištěné osoby z advokátů navštěvujících jej pravidelně ve vazebních věznicích, kteří zajišťovali předávání jeho příkazů a pokynů z vazby do prostředí mimo vazbu dosud přesně nezjištěným způsobem spočívajícím ve vynášení listin s jeho vlastnoručně psanými texty nebo zapisováním příkazů a pokynů podle diktátu obviněného R. B. a

dále zajišťovali zpětnou vazbu z prostředí mimo vazbu přinášením přepsaných příkazů a pokynů obviněného R. B. a jejich předkládáním ke kontrole, aby byla zajištěna realizace jeho příkazů a pokynů přesně tak, jak je zamýšlel;

– dále prostřednictvím spojení popsaného výše v předchozím odstavci řídil činnost obviněné S. B., jeho manželky, kterou určil jako hlavní řídící osobu zajišťující realizaci jeho příkazů a pokynů v prostředí mimo vazbu tak, že přímo sama prováděla ovlivňování svědeckých výpovědí konkrétně určených zamýšlených budoucích svědků v probíhajících trestních řízeních jejich školením podle přesných konceptů jejich výpovědí zpracovaných obviněným R. B. za slíbenou finanční odměnu, pokud přesně dodrží stanovený koncept výpovědi, a dále řízení a úkolování jí podřízené osoby obviněné K. M., která prováděla přepisování z vazby ručně psaných textů s příkazy a pokyny obviněného R. B. prostřednictvím výpočetní techniky, jejich ukládání na paměťová zařízení typu flashdisců, aby mohli jednotliví školitelé přesně učit budoucí zamýšlené svědky jejich nepravdivé výpovědi zkoncipované obviněným R. B. a jejich tisk za účelem zpětné vazby pro obviněného R. B., aby mohl kontrolovat, že jím z prostředí vazby zadané příkazy a pokyny nebyly zkresleny nebo nepřesně pochopeny a kontrolovat tak jejich plnění, dále řízení a úkolování jí podřízených osob obviněných R. D., M. K., I. K., P. Č. a od července 2013 také M. P., kteří měli kontaktovat a ovlivňovat svědecké výpovědi konkrétně zamýšlených budoucích svědků v probíhajících trestních řízeních jejich školením podle přesných konceptů jejich výpovědi zpracovaných obviněným R. B. za slíbenou finanční odměnu, pokud přesně dodrží stanovený koncept výpovědí, a případně i vyhledávat svědky nové, přičemž obviněná S. B. měla poté provádět závěrečnou kontrolu školení svědků a to, jak mají naučeny své nepravdivé výpovědi, případně touto kontrolou pověřit jí podřízené obviněné R. D. a od července 2013 také M. P., přičemž pro tyto účely byl obviněným R. B. stanoven a průběžně aktualizován seznam svědků v pořadí určeném podle důležitosti, kterou jim sám přikládal;

– dále byla vymezena činnost spoluobviněných řízených obviněnou S. B., k níž lze ve stručnosti uvést, že obviněný R. D. za finanční odměnu 300 Kč za hodinu převážně prováděl jednak přímo sám ovlivňování svědeckých výpovědí, M. K., za finanční odměnu 200 Kč za hodinu jednak přemýšlel nad způsoby, jak pomoci dosáhnout kýženého cíle obviněného R. B. spočívajícího v ukončení trestního řízení vedeného proti jeho osobě, M. P. za finanční odměnu ve formě zvýšení platu o 25 % řídil činnost obviněného P. Č., K. M., ve skutečnosti zaměstnankyně V. B., na pozici asistentky prováděla přepisování ručně psaných textů s příkazy a pokyny obviněného R. B.;

– obviněný I. K. za jednorázovou odměnu 30 000 Kč měl provést školení a dohlížet nad konkrétním svědkem, stejně obviněný P. B. měl provést ovlivnění a školení výpovědi konkrétního svědka;

– obviněný P. Č., ve své činnosti řízený obviněnou S. B. a od července 2013 obviněným M. P.; měl za finanční odměnu 300 Kč za hodinu vyhledávat a školit svědky v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-619/TČ-2013-252503 proti R. S., zejména ovlivnit žádaným směrem vedoucím ke zproštění obvinění R. S. svědecké výpovědi zaměstnanců obchodní společnosti V., s. r. o., a dodavatele – obchodní společnosti V. D., s. r. o.;

– obvinění S. B., R. D. a P. Č. na základě pokynu obviněného R. B. z důvodu

konspirace a zamezení možnosti odposlechu či sledování používali k vzájemné komunikaci uzavřenou skupinu speciálně upravených telefonních přístrojů, kterou využívali pouze k domluvení osobních schůzek, osobní jednání i školení svědků pak uskutečňovali buď mimo území České republiky na území Slovenské republiky, anebo na území České republiky, avšak na místech vybraných tak, aby bylo znemožněno jejich sledování nebo odposlechnutí, všichni obvinění podřízení ve své činnosti obviněné S. B. pak na základě opakovaných pokynů obviněného R. B. museli být obviněné S. B. nepřetržitě a v relativně krátké době k dispozici a za tím účelem mít neustále zapnuté mobilní telefony, přičemž vědomi si zaměření a cílů této organizované zločinecké skupiny se v rámci těchto aktivit dopustili zejména následujících konkrétních jednání:

II. A

– Obviněný R. B. v období od 25. 10. 2012 dosud z místa výkonu vazby ve Vazební věznici Olomouc a Vazební věznici Ostrava stanovil a průběžně aktualizoval vyhledávání a způsob kontaktování svědků a jejich školení podle jím připravených konceptů nepravdivých výpovědí, které měla provádět na základě jeho pokynů jednak přímo obviněná S. B. a také jí řízení další obvinění R. D., P. Č., M. K., I. K. a od července 2013 M. P., respektive prostřednictvím obviněného M. K. další obviněný P. B., a další uvažované osoby (v pokynech obviněného R. B. navrhovaní R. M. a R. V. ve vztahu k zaměstnancům společnosti M., s. r. o., dále L. K. a osoba označovaná jako D.), u nichž nebylo dosavadním prověřováním zjištěno, zda tak ve skutečnosti činili, respektive další dosud neustanovené osoby tak, aby směřoval probíhající trestní řízení vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 proti své osobě, T. B. a T. P. ke zproštění obvinění, stejně tak i probíhající trestní řízení vedené pod č. j. OKFK-619/TČ-2012-252503 proti R. S. a také, aby dosáhl toho, že prověřování vedené pod č. j. UOOZ-935/TČ-2013-292600 nebude ukončeno trestním stíháním jeho osoby, přičemž ve svých pokynech, příkazech a formulovaných konceptech uvažovaných nepravdivých svědeckých výpovědí formuloval způsoby odměňování osob, které budou vyhledávat, kontaktovat, ovlivňovat a školit budoucí uvažované svědky, způsoby odměňování svědků, kteří přistoupí na podání nepravdivých svědeckých výpovědí podle jím formulovaného konceptu a zejména pak obecné zásady spočívající ve způsobu kontaktování budoucího uvažovaného svědka a takovém místě, kde bude prováděno ovlivňování a školení, aby nemohlo dojít k jeho sledování nebo odposlouchávání, tedy v prověřených místnostech bez oken, nejlépe pak mimo Českou republiku ve Slovenské republice, a dále pak v tom, že takto ovlivněný budoucí uvažovaný svědek musí být před svou výpovědí proškolený na 100 %, svou připravenou nepravdivou výpověď musí znát nazpaměť „jako básničku“, musí být připraven a schopen odolat stresovému prostředí výslechu před policejním orgánem a umět odpovědi na připravené dotazy obhájců přítomných u výslechů s tím, že pokud by tomu tak nebylo, nesmí se k výslechu dostavit, naopak se musí omluvit pro nemoc a získat tím delší čas na přípravu své nepravdivé výpovědi, koncepty nepravdivých výpovědí budoucích uvažovaných svědků vedl obviněný R. B. obecně následujícími směry:

– aby zejména byla vyloučena jeho jakákoliv spojitost s obchodními společnostmi M., s. r. o., L. D., s. r. o., V., s. r. o., a T. D., s. r. o., a jakákoliv jeho spojitost s případným obchodováním s lihem a lihovinami s tím, že mohl být viděn v objektech společnosti M., s. r. o., případně ve styku s formálními jednateli a společníky vyjmenovaných společností s odůvodněním, že jim poskytoval konzultace a rady a s obchodní společností L. D., s. r. o. spolupracoval on a jeho bratr T. B. na projektu prodejních automatů,

– aby vznikl nezpochybňovaný dojem o jeho faktickém vlastnictví nemovitostí *de iure* evidovaných na jeho bratra T. B. s tím, že pokud šlo o objekty s administrativními prostorami, o tyto se staral a měl o jejich užívání přehled jeho bratr T. B., avšak pokud

šlo o objekty se skladovými prostory, o tyto se staral výlučně on sám a jeho bratr T. B. o jejich užívání neměl nejmenší ponětí, což směřoval v probíhajícím trestním řízení vedeným pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 výlučně k tomu, aby byla vyloučena jakákoliv odpovědnost jeho bratra T. B. za nalezený ukrytý mimobilanční líh ve skladové hale ve XY,

– aby vznikl nezpochybňovaný více svědeckými nepravdivými výpověďmi dokladovaný dojem o tom, že razil politiku nejmenšího obtěžování nájemců v pronajímaných skladových prostorách tím, že nebyly prováděny kontroly jim pronajímaných prostor, a zejména pak zjišťování jejich totožnosti bez sepsání písemné nájemní smlouvy za plnění na ruku bez evidování v účetnictví, což směřoval v probíhajícím trestním řízení vedeném pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 výlučně k tomu, že se mohlo stát, že objekty, které byly formálně ve vlastnictví L. B. ve XY, formálně ve vlastnictví jeho bratra T. B. a v XY, formálně ve vlastnictví jeho otce V. B., patřily jemu neznámým nájemcům či nájemci, s nimiž nebyla sepsána nájemní smlouva, a nemohl tak mít on ani jeho bratr T. B. ponětí o ukrytém mimobilančním lihu, což dále ve svých pokynech rozvíjel zpočátku tím směrem, aby budoucí uvažovaní svědci ve svých nepravdivých výpovědích zmiňovali pohyb nejlépe dvou osob v různém věkovém rozpětí ve zmíněných objektech, aby poté, co získá svědka, který by byl vyhledán a až těsně před ukončením vyšetřování ustanoven buď živý skutečný nájemce nebo v době ustanovení již nežijící nájemce, mohlo dojít k jeho poznání ovlivněnými svědky, přitom stanovil pro takovou žijící osobu finanční odměnu ve výši 10 000 000 Kč uložených u notáře, 1 000 000 Kč po výpovědi, pak 100 000 Kč měsíčně za vazbu a po soudu 1 000 000 Kč za výpověď a následně 200 000 Kč měsíčně,

– a po výpovědi L. K. v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 před policejním orgánem dne 2. 8. 2013 upustil od strategie vyhledání vymyšleného nájemce charakterizovaného v předchozím bodě a zaměřil koncipování nepravdivých výpovědí budoucích uvažovaných svědků proti L. K. na znevěrohodnění jeho výpovědi a pak usvědčení právě jeho vlastnictví u nalezeného mimobilančního lihu,

– dále aby v projednávané trestní věci vedené pod č. j. OKFK-619/TČ-2013-252503 proti R. S. ve věci nálezu ukrytých nezdaněných lihovin v utajovaném skladu ve Zlíně, XY č. XY, vznikl nezpochybňovaný dojem, že nalezené lihoviny nebyly ve vlastnictví R. S., nýbrž ve vlastnictví jistého S. P., který při dodávce těchto lihovin bez šarží pod falešnými etiketami L. D. podvedl R. S. ohledně jejich původu, nevystavil mu k nim slibované účetní doklady se záměrem poškodit obchodní společnosti L. D., s. r. o., a V., s. r. o.,

– dále aby v prověřované trestní věci vedené pod č. j. UOOZ-935/RČ-2013-292600, v rámci které došlo k nálezům ukrytého mimobilančního lihu v objektech v Ostravě, ul. XY, formálně ve vlastnictví jeho bratra T. B., v XY ve vlastnictví jím vedené společnosti E., s. r. o., a v XY ve vlastnictví jím fakticky řízené a ovládané společnosti B. H., s. r. o., v prostorách pronajatých jím ovládané společnosti E., s. r. o., vznikl nezpochybňovaný dojem, že v těchto objektech vybudované a v podzemí pod betonovými podlahami ukryté kovové nádrže s mimobilančním lihem musely existovat ještě v době před tím, než vlastnictví k těmto objektům nabyli právě výše vyjmenovaní současní vlastníci, případně také nejlépe v době před rokem 2003 tak, aby případná trestní odpovědnost za nepřiznání a neodvedení spotřební daně z takto ukrytého mimobilančního lihu byla již promlčena,

– přičemž na základě těchto pokynů a příkazů obviněného R. B. v blíže nezjištěnou dobu a na nezjištěném místě v uvedeném období od 25. 10. 2012 do současné doby zkontaktovali a ovlivnili výpovědi budoucích uvažovaných svědků minimálně v

následujících popsaných případech, v nichž byla konkretizována činnost obviněných R. D., M. K., P. B. a M. P., ohledně níž lze pro stručnost odkázat na text přezkoumávaného usnesení.

– Obviněný P. Č. kontaktoval a provedl školení svědka J. S. v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-619/TČ-2013-252503, skladníka společnosti V., s. r. o., se záměrem ovlivnit jeho výpověď podle konceptu připraveného obviněným R. B. takovým směrem, že v trestní věci nalezené ukryté nezdaněné lihoviny v tajném skladu ve Zlíně, XY č. XY, nebyly ve vlastnictví společnosti V., s. r. o., aby odpovědnost byla zaměřena na osobu S. P., který měl záměrně podvést R. S. ohledně původu, zdanění a vlastnictví zmíněných lihovin,

– kontaktoval a provedl školení svědka V. K., jednatele společnosti V. D., s. r. o., od které měly být nalezené lihoviny v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-619/TČ-2013-252503 podle obdobného konceptu jako u svědka J. S., avšak svědek ve věci nevypovídal,

– kontaktoval nezjištěné obchodní zástupce dodávající od společnosti V., s. r. o., do obchodních řetězců se zaměřením jejich výpovědí na to, že jednatelem a společníkem společnosti V., s. r. o., je R. S. a obviněný R. B. s ní nemá nic společného a potvrzení dalších skutečností, které měl pro ně obviněný P. Č. připravit, vyhledával vhodné svědky, jejichž nepravdivé výpovědi by mohly být zaměřeny proti svědkovi M. M., který v probíhající trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 vypovídal před policejním orgánem jako svědek dne 22. 4. 2013 v neprospěch obviněného R. B. o jeho propojení se společností L. D. a údajných obchodech s lihovinami bokem tak, aby vyhledaní svědci znevěrohodnili tuto výpověď M. M.,

– přičemž obviněný R. B. ve svých pokynech a reakcích na činnost obviněného P. Č. tuto jeho činnost potvrzoval, avšak hodnotil ji jako nekvalitní, a proto byl na základě pokynů obviněného R. B. od července 2013 určen k dohlížení nad činností obviněného P. Č., jeho kontrolám a schvalování odměn obviněný M. P.;

– v období srpna až počátku září 2013 na základě pokynů obviněného R. B. zkontaktoval v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 svědky P. H. a P. H., přičemž je přesvědčil k budoucí nepravdivé výpovědi při hlavním líčení u soudu směřující proti L. K. za uvažovanou odměnu 250 000 Kč s tím, že následující školení má podle pokynů obviněného R. B. vést obviněná S. B., která má být oprávněna navýšit slíbenou odměnu až na částku 500 000 Kč.

– Obviněný I. K. na základě pokynů a vedený obviněnou S. B. přesvědčil v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 k opakované výpovědi svědka V. K., kterou ovlivnil podle pokynů a konceptu připraveného obviněným R. B. tak, že na rozdíl od předchozího výslechu před policejním orgánem odmítne vypovídat s tím, že by mohl ublížit sobě i dalším lidem a zpochybní svou předchozí výpověď k objektu ve XY za slíbenou odměnu 50 000 Kč a následně plat 15 000 Kč měsíčně,

– na základě pokynů obviněného R. B. a konceptu připraveného obviněným R. B. v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 se připravoval ke své budoucí zamýšlené opakované svědecké výpovědi, kterou měl směřovat obdobně jako výše citovaný zamýšlený svědek J. B. školený obviněným R. D. k nepravdivým údajům ve prospěch obviněného R. B. ve věci pronajímání nemovitostí B., užívání objektu v Ostravě na ulici XY a dalších, za slíbenou odměnu 75 000 Kč.

II. B

– Obviněný R. B. v rámci prováděných výslechů svědků v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503, kteří byli jeho dlužníky, měli s ním, respektive s jeho bratrem T. B., z minulosti uzavřené dosud vůbec nebo částečně nesplacené platné závazky vyplývající ze smluv o půjčce zajištěných směnkami, se záměrem dosáhnout zpětného převedení svých pohledávek ze své osoby na osobu své manželky obviněné S. B., neboť v trestní věci vedené pod č. j. OKFK 4226/TČ-2012-252503 byla státním zástupcem vydána usnesení podle § 347 odst. 1 tr. ř. o zajištění výkonu trestu propadnutí majetku R. B. ze dne 25. 2. 2013 a T. B. ze dne 31. 1. 2013, v tomto záměru zaúkoloval obviněnou S. B., aby ve většině přesvědčila předvolané svědky – dlužníky, ať nejlépe nepřebírají poštu s předvolánkou k výslechu a v den plánovaného výslechu nejsou doma, aby nemohli být policejním orgánem vyhledáni, pokud již předvolání k výslechu převzali, ať se z výslechu omluví pro nemoc a podobně, pokud se k výslechu dostaví, ať odmítnou vypovídat z důvodu možného nebezpečí trestního stíhání své osoby nebo osoby blízké, eventuálně si nechají uložit i pořádkovou pokutu, a pokud budou schopni vypovídat v jeho prospěch, ať vypovídají podle jím zpracovaného obecného konceptu výpovědi k dlužníkům, včetně dodatků s případnými úpravami ke konkrétním osobám tak, že nepravdivě uvedou, že své závazky, včetně úroků a smluvních pokut, již v minulosti v plné výši vůči obviněnému R. B., respektive T. B., uhradili s tím, že k tomu mají doklady, které teprve musí pohledat, když takové antidatované doklady budou obviněným R. B. dodatečně připraveny, aby dále vypovídali o původu finančních prostředků na tyto půjčky tak, že je obviněný R. B. má částečně z dědictví po dědovi, že je dále znám tím, že se v devadesátých letech živil půjčováním peněz a že mu to dobře vynášelo a na úrocích vydělával přes 10 000 000 Kč ročně, avšak učinil si tak spoustu nepřátel a od roku 2001 se půjčkám věnoval již jen okrajově, pokud by šlo o dlužníky, vůči kterým je již vedena exekuce, aby nevypovídali proti R. B., aby svou výpovědí neuškodili v rámci jeho probíhajícího trestního stíhání, za což má obviněná S. B. slíbit těmto svědkům převod smluv o půjčce na svou osobu za lepších podmínek spočívajících ve snížení úroků a penále na 65, případně až 50 % jejich původní výše, v případě dlužníků, proti kterým vede exekuci, jednorázovou finanční odměnu a to, že v exekuci nebude provádět žádné kroky směřující proti majetku dlužníků,

– dále je popsána činnost uskutečněná na základě těchto pokynů obviněného R. B. obviněnou S. B. spočívající v tom, že v období od února do července roku 2013 zkontaktovala a ovlivnila výpověď svědků v konkrétně popsaných případech.

II. C

– Obviněný R. B. v období od 25. 10. 2012 poté, co byl v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 zadržen a následně vzat do vazby, do současné doby ve Vazební věznici v Olomouci a Vazební věznici v Ostravě jednak adresoval své pokyny mimo prostředí vazby obviněné S. B. a obviněnému R. D. a současně i sám prováděl kroky směřující k ovlivnění orgánů činných v trestním řízení v probíhajícím trestním řízení vedeným pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503, a to policistů z policejního orgánu Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, služby kriminální policie a vyšetřování, s cílem odstranit část spisového materiálu s důkazy proti jeho osobě a dalším obviněným a dále dozorového státního zástupce a soudců rozhodujících o vazbě jeho bratra T. B. s cílem dosáhnout propuštění T. B. z vazby na svobodu, přičemž v uvedeném období konkrétně šlo o následující jednání, kterým obviněný R. B. dne 15. 1. 2013 v době od 08:30 hod. do 11:00 hod., v té době vazebně stíhaný policejním orgánem Policie České republiky, Útvarem pro odhalování korupce a finanční kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování, pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 pro zvlášť závažný zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, ve výslechové místnosti č. XY XY, XY č. XY, nabídl finanční částku ve výši 10 000 000 Kč příslušníkovi policejního orgánu Policie České

republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, služby kriminální policie a vyšetřování, J. K., který vedl prověřování trestní věci, pro kterou bylo proti obviněnému R. B. vedeno vazební trestní stíhání, a to za situace, kdy byl J. K. vedoucím oddělení útvaru, který se i nadále podílel na vyšetřování, přičemž za nabídnutou částku požadoval, aby J. K. ze své pozice orgánu činného v trestním řízení podílejícího se na vyšetřování trestní věci, pro kterou je obviněný R. B. trestně stíhán, ovlivňoval průběh trestního řízení, zejména tak, že by odstranil případné důkazy z počítačů zajištěných při domovních prohlídkách a prohlídkách jiných prostor, což považoval obviněný R. B. za nejrizikovější pro výsledek svého trestního stíhání, a to v předání kompletní utajené části spisu tak, aby obviněný R. B. mohl zvolit optimální způsob obhajoby, přičemž J. K. nic z požadovaného neučinil, nýbrž o výše popsaném požadavku obviněného R. B. a nabídce finanční částky učinil ihned poté oznámení svému nadřízenému;

– obviněný R. B. v uvedeném období od 25. 12. 2012 adresoval přímé pokyny a příkazy mimo prostředí vazby obviněné S. B., podle kterých formuloval jasné úkoly pro osobu označovanou jako D. v tom směru, že má pracovat na příslušnících Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizované kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování v Ostravě, tedy policejního orgánu, který vedl v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 prověřování a také i nadále po zahájení trestního stíhání a předání trestní věci k vyšetřování policejnímu orgánu Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizované kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování, se podílel na vyšetřování, že má zjišťovat k nim osobní informace tak, aby bylo možné vyhledat konkrétního policistu, kterého by bylo možné ovlivnit nebo „přitlačit k zemi“ s tím, že podle pokynů obviněného R. B. má osoba označovaná jako D. najít takového policistu, od kterého by odkoupil kompletní utajenou část trestního spisu za finanční odměnu v rozpětí 300 000 až 500 000 Kč, ke které by se jinak dostal později až při skončení vyšetřování, přičemž nebylo zjištěno, zda k faktickému uskutečnění takové činnosti a kontaktování příslušníků policejního orgánu došlo;

– obviněný R. B. v uvedeném období od 25. 12. 2012 adresoval přímé pokyny a příkazy mimo prostředí vazby obviněné S. B., podle kterých měla najít kontakty na dozorového státního zástupce v trestní věci vedené pod č. j. OKFK 4226/TČ-2012-252503 JUDr. Michala Galáta, státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci – pobočky v Brně, s tím, aby takový vyhledaný kontakt ovlivnil dozorového státního zástupce tím způsobem, že by při rozhodování o trvání vazby T. B. netrval na jejím dalším pokračování, a to za finanční odměnu ve výši 1 000 000 Kč, přičemž nebylo zjištěno, zda k faktickému uskutečnění, vyhledání kontaktu na dozorového státního zástupce a jeho kontaktování, došlo;

– obviněný R. B. v uvedeném období od 25. 12. 2012 adresoval přímé pokyny a příkazy mimo prostředí vazby obviněné S. B., podle kterých formuloval jasné úkoly pro obviněného R. D., aby intenzivně pracoval na vyhledání kontaktů na soudce Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně, kteří budou rozhodovat o stížnostech proti rozhodnutím Okresního soudu ve Zlíně o dalším trvání vazby jeho bratra T. B. v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503, přičemž ve svých pokynech přímo tyto soudce, kteří by měli rozhodovat o stížnostech proti rozhodnutím Okresního soudu ve Zlíně o dalším trvání vazby, označil jmény „D., H., K.“ s tím, aby takový vyhledaný kontakt ovlivnil alespoň dva z těchto soudců tím způsobem, že by pravomocně rozhodli o propuštění T. B. z vazby, a to za finanční odměnu ve výši 1 000 000 Kč, přičemž nebylo zjištěno, zda k faktickému kontaktování uvedených soudců došlo;

– obviněný R. B. tak ve výše vyjmenovaných případech buď přímo svým vlastním jednáním činil takové rozhodné a jednoznačné kroky, aby vzbudil v příslušníkovi Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, služby kriminální policie a vyšetřování, J. K.

rozhodnutí k tomu, že za finanční odměnu bude v rámci své účasti na úkonech trestního řízení vedeného pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 jako osoba se svěřenými rozhodovacími pravomocemi v trestním řízení vykonávat svou služební činnost v příkrém rozporu s ustanoveními zákona o Policii České republiky, anebo ve svých pokynech adresovaných mimo prostředí vazby zcela jasně a konkrétně formuloval úkoly pro obviněnou S. B., obviněného R. D. a další neznámé osoby, aby podle jeho pokynů činili takové rozhodné a jednoznačné kroky vedoucí k tomu, aby vzbudili v určeném okruhu policistů policejního orgánu Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, služby kriminální policie a vyšetřování, na expozituře v Ostravě takové rozhodnutí k tomu, že za finanční odměnu v rámci své účasti na úkonech trestního řízení vedeného pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 budou jako osoby se svěřenými rozhodovacími pravomocemi v trestním řízení vykonávat svou služební činnost v příkrém rozporu s ustanoveními zákona o Policii České republiky, a dále aby jmenovaní podle jeho pokynů činili takové rozhodné a jednoznačné kroky vedoucí k tomu, aby vzbudili v dozorovém státním zástupci Vrchního státního zastupitelství v Olomouci – pobočky v Brně v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 takové rozhodnutí, že bude za finanční odměnu jako osoba se svěřenými rozhodovacími pravomocemi v trestním řízení vykonávat svou činnost v příkrém rozporu s ustanovením zákona o státním zastupitelství, a dále aby jmenovaní podle pokynů činili takové rozhodné a jednoznačné kroky vedoucí k tomu, aby vzbudili v soudcích Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 takové rozhodnutí, že budou za finanční odměnu jako osoby se svěřenými rozhodovacími pravomocemi v trestním řízení vykonávat svou činnost v příkrém rozporu s ustanoveními zákona o soudech a soudcích,

– a v případě I. K. rozšířeného trestního stíhání podle § 160 odst. 1, 5 tr. ř. podle usnesení policejního orgánu Policie České republiky, Národní centrály proti organizovanému zločinu, služby kriminální policie a vyšetřování, ze dne 18. 10. 2016 pod č. j. NCOZ-903-1188/TČ -2016-417706 pro jednání, jehož se měl dopustit tím, že

> – v období před 25. 4. 2013 v přesně nezjištěnou dobu na základě pokynů obviněného R. B. zprostředkoval obviněnou S. B. a pod jejím vedením zkontaktoval osobu P. B., který měl být v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 vyslechnut jako svědek, aby ho poučil a proškolil, jak má postupovat vůči orgánům činným v trestním řízení tak, že v případě předvolání se má výslechu vyhnout, dokud nebude stoprocentně připravený s tím, že v termíny předvolání nemá vycházet z domu do 16 hodin, neboť by tak mohl být předveden, a předvolání si má vyzvednout až za dva dny od data předvolání a bránit se, že policisté nedodrželi úložnou lhůtu na poště, přičemž současně P. B. přiměl a školil k nepravdivé svědecké výpovědi přesně podle připraveného konceptu od obviněného R. B. i včetně předem připravených odpovědí na připravené otázky, které u výslechu položí přítomní obhájci, to vše za slíbenou odměnu pro svědka P. B. ve výši 50 000 Kč za výpověď podle konceptu a dalších 50 000 Kč za výpověď k areálu XY podle připraveného dodatku, přičemž na základě výše popsaného jednání obviněného I. K. se svědek P. B. skutečně předvolání k výslechu vyhýbal (v termínech 4. 4., 18. 4. a 25. 4. 2013) a dostavil se až v posledně uvedeném termínu, a to jen proto, že byl krátce před stanoveným časem výslechu osobně kontaktován policistou Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, služby kriminální policie a vyšetřování, a při tomto výslechu vypovídal shodně s připravenými instrukcemi, včetně odpovědí na otázky k areálu XY položené při výslechu obhájcem obviněného T. B., dále pak v období po 30. 9. 2013 v přesně nezjištěnou dobu během měsíců říjen a listopad 2013 osobu P. B. podle instrukcí obviněného R. B. seznámil s areály XY a XY, včetně míst, kde se našel nelegální líh, aby tak mohl vypovídat přesně a věrohodně podle představ obviněného R. B., přičemž současně P. B. školil k nepravdivé svědecké výpovědi podle připraveného konceptu od

obviněného R. B., když šlo o upravenou výpověď zaměřenou nově proti L. K., kterou měl přednést před Krajským soudem v Ostravě – pobočkou v Olomouci u očekávaného hlavního líčení v dané trestní věci poté, co již byla podána obžaloba, tentokrát za slíbenou odměnu pro svědka P. B. ve výši 250 000 až 350 000 Kč s možným bonusem dalších 100 000 Kč v případě výpovědi proti osobám M. M. a M. R. a motivační zálohou, když se svědek P. B. text připravené výpovědi dobře naučí, ve výši 50 000 až 100 000 Kč, přičemž obviněný I. K. měl popisované školení P. B. vykonat za slíbenou odměnu ve výši 50 000 až 100 000 Kč s podmínkou, že dohlédne na P. B., aby si vše opsal a naučil se to, a k tomu také za úhradu času stráveného při školení ve výši sazby, jakou by si vydělal v práci,

– v blíže nezjištěné době v období roku 2013 na základě pokynů obviněného R. B. zprostředkovaných obviněnou S. B. a pod jejím vedením zkontaktoval osobu D. N., jehož výslech v postavení svědka v trestní věci vedené pod č. j. OKFK-4226/TČ-2012-252503 obviněný R. B. očekával, aby ho přesvědčil k nepravdivé výpovědi podle konceptu, který mu obviněný R. B. připravil, přičemž D. N. předložil k přečtení přepsané pokyny obviněného R. B. směřující k jeho osobě obsahující požadavek, aby jako svědek vypovídal proti L. K. a dal vědět, jestli zná osoby M. M. a M. R., na což měl od D. N. dostat odpověď, že dotazované osoby nezná, a získat určitý příslib pomoci, kterou obviněný R. B. vyžadoval.

5. Tímto jednáním se podle usnesení policejního orgánu Policie České republiky, Útvaru pro odhalování korupce a finanční kriminality, služby kriminální policie a vyšetřování, o zahájení trestního stíhání ze dne 14. 1. 2014, č. j. OKFK-500-24/TČ-2014-252503, měl obviněný R. B. společně s jednáním popsaným pod bodem I. tohoto usnesení dopustit zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku (jednání pod body I., II. a pod body I. A., I. B., I. C., I. E., I. H., II. C.), zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, který spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání popsané pod bodem I., body I. A., I. C., I. E., I. G., I. H.), přípravy zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 20 odst. 1 a § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, kterou spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání popsané pod bodem II. a pod bodem I. C.), a zločinu podplacení podle § 332 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zákoníku, který spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání popsané pod bodem II. C.). Obviněný P. Č. se měl dopustit zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku (jednání pod body II., II. A.) a přečinu nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, který spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání pod body II., II. A.). Obviněný I. K. se měl společně s jednáním popsaným pod bodem I. uvedeného usnesení dopustit zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku (jednání pod body I., I. A., I. C., II., II. A. a rozšířeného popisu skutku) a současně i zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, který spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání popsané pod body I., I. A., I. C.), a přečinu nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, který spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání pod body II., II. A. a rozšířeného popisu skutku).

II.
Dovolání nejvyššího státního zástupce

6. Nejvyšší státní zástupce (dále též „dovolatel“) podal proti tomuto usnesení v neprospěch obviněných R. B., P. Č. a I. K. z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. f) a h) tr. ř. dovolání, protože bylo rozhodnuto o zastavení trestního stíhání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí, a odvolací soud dospěl k nesprávným právním závěrům, nikoli však o tom, že jmenovaní obvinění naplnili znaky zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku, ale proto, že došlo k zastavení trestního stíhání z důvodů, s nimiž se neztotožnil. Za důvod považoval s poukazem na ustanovení § 12 odst. 11 tr. ř. to, že v důsledku prvního usnesení ze dne 26. 10. 2012, jímž bylo zahájeno trestní stíhání obviněného R. B. (a dalších obviněných), došlo k přerušení páchání trvající trestné činnosti, která byla nakonec pravomocně právně posouzena jako zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku. Zmíněné usnesení nelze posoudit jinak než jako neopominutelnou překážku, jež přetrhla páchání trvajícího trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině. Právě tímto usnesením byl prvně vymezen skutek, a to bez ohledu na to, že byl původně kvalifikován toliko jako trestný čin daňový. V době zahájení trestního stíhání obviněného R. B. orgány činné v trestním řízení pochopitelně nemohly znát veškerý objem páchané trestné činnosti, který, jak se později ukázalo, byl zcela mimořádný co do jejího trvání, rozsahu, počtu zapojených osob do struktur zločinného uskupení, teritoriálního dosahu trestné činnosti i způsobeného následku. Posléze, jak byly s postupem trestního stíhání objasňovány další rozhodné skutečnosti, již byla původní právní kvalifikace daňového deliktu pozměněna na trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny a zcela správně doplněna i o trestný čin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku. Proto již prvním zahájením trestního stíhání nejen obviněného R. B., jenž celou činnost organizované zločinecké skupiny řídil, ale vzhledem k faktickým okolnostem i u dalších členů původní skupiny došlo k přetržce v trvání trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině ve smyslu § 12 odst. 11 tr. ř. Další činnost pachatelů je nutno posuzovat jako nový skutek, a jsou-li touto činností naplňovány i všechny znaky vymezené v § 361 odst. 1 tr. zákoníku, rovněž jako další trestný čin účasti na organizované zločinecké skupině. Dovolatel se neztotožnil s názorem odvolacího soudu, který na jedné straně nepovažoval usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 26. 10. 2012 za zásadní formálně dělící okamžik, jenž by vedl k rozčlenění jednání organizované zločinecké skupiny osob ve smyslu § 12 odst. 11 tr. ř. (nejméně ve vztahu k obviněnému R. B.), na druhé straně ovšem tímto ustanovením předpokládaný následek přiznal jinému usnesení podle § 160 odst. 1 tr. ř., když skutečné vymezení ukončení trvání činnosti organizované zločinecké skupiny a páchání relevantně trestněprávních jednání odvíjel teprve od okamžiku zahájení trestního stíhání komplexního jednání organizované zločinecké skupiny dne 14. 1. 2014. Uvedený přístup odvolacího soudu je přitom v příkrém rozporu s tím, že tento soud sám nahlíží na trestný čin účasti na organizované zločinecké skupině jako na trvající trestný čin, u něhož je nutno jednání posoudit jako jediný trestný čin trvale páchaný do doby zahájení trestního stíhání pro tento skutek.

7. Nejvyšší státní zástupce oponoval odvolacímu soudu i v tom, že nevzal v úvahu faktické založení zcela nové organizované zločinecké skupiny zřízené za účelem masivního ovlivňování trestních řízení. Trval na tom, že v důsledku již prvního razantního zásahu orgánů činných v trestním řízení vůči pachatelům rozsáhlé a po velmi dlouhou dobu páchané hospodářské trestné činnosti v daňové oblasti od podzimu roku 2012, v návaznosti na vydání prvního usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 26. 10. 2012 obviněných R. B. a T. B. coby vůdčích osobností původní organizované zločinecké skupiny (zadržení těchto „hlav“ skupiny, jejich vzetí do vazby, faktické zpřetrhání dosavadních vazeb, zavedených mechanismů a vžitých postupů atd.), došlo k faktickému ukončení činnosti této organizované zločinecké skupiny orientující se prioritně na daňovou trestnou činnost, resp. k jejímu rozvrácení. Od této doby přestala uvedená skupina v oblasti daňové trestné činnosti zcela fungovat a byla ukončena nelegální produkce mimobilančního lihu ve všech činnostech.

8. Dovolatel odmítl, že by trestný čin podle § 240 tr. zákoníku bylo možno považovat za trestný čin trvající, jak naznačil odvolací soud, neboť může být spáchán v pokračování ve smyslu § 116 tr.

zákoníku několika dílčími útoky, a tedy nejde o udržování protiprávního stavu. Objevilo-li se v popisu skutku u některých dílčích útoků v předchozích odsuzujících rozhodnutích datum z května 2013, popřípadě další data následující po prvním sdělení obvinění obviněnému R. B., bylo to jen v důsledku nalezení již dříve navezeného mimobilančního lihu do tajných úložišť a skladů, které byly již jen odhaleny později (naposledy v polovině května 2013), než byla tato činnost fakticky provozována. Přitom právě nejpozději k okamžiku nezákonné manipulace s lihem v podobě jeho uskladnění je nutno situovat okamžik dokonání daného trestného činu. Mělo-li by se tedy vycházet z ustanovení § 9 odst. 3 písm. e) zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění účinném do 31. 12. 2014, rozhodující byl den nabytí vybraných výrobků a ten nastal před zahájením trestního stíhání a vzetím obviněného R. B. do vazby. V mezidobí od zadržení a vzetí do vazby řídících členů této objektivně rozvrácené původní organizované zločinecké skupiny až do nálezu zbývajících tajných úkrytů lihu již nedošlo k vůbec žádné aktivní činnosti tohoto již neexistujícího zločineckého uskupení osob, která by směřovala k páchání daňové trestné činnosti a jíž by byly naplňovány znaky trestného činu podle § 240 tr. zákoníku.

9. Vycházel-li odvolací soud z právního pojetí trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině jakožto trvajícího trestného činu, pod nímž mají být zastřešovány další úmyslné trestné činy, pak zásahem orgánů činných v trestním řízení na podzim roku 2012 došlo nejen k faktickému „rozprášení“ organizované zločinecké skupiny, ale nutně i k ukončení protiprávního stavu spočívajícího ve vytvoření a udržování této organizované zločinecké skupiny ve smyslu § 361 tr. zákoníku. Šlo o vytvoření nového protiprávního stavu, o zcela nový skutek a další trestný čin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku, případně s ním v souběhu páchaný další úmyslný trestný čin. Není rozhodující, že po personální stránce byla tato další organizovaná zločinecká skupina obsazena stejným řídícím článkem, ani to, že některými jejími členy se stali opět i vybraní bývalí členové původní organizované zločinecké skupiny.

10. Nově zřízená skupina se vyznačovala významnými odlišnostmi, především v otázce hlavního zaměření na páchání diametrálně jiné úmyslné trestné činnosti. Na pozici hlavního vykonavatele v nové organizované zločinecké skupině nastoupila obviněná S. B., která se na páchání daňové trestné činnosti v rámci původní skupiny vůbec nepodílela, členy se staly i další osoby nezapojené do nelegálních machinací s mimobilančním lihem. Snahy obviněného R. B. v této fázi likvidovat zásoby nelegálního lihu (dne 25. 9. 2012) nesvědčí o transformaci původní organizované zločinecké skupiny, ale naopak prokazuje, že páchání daňové trestné činnosti skončilo a přežitá organizovaná zločinecká skupina tuto hospodářskou trestnou činnost zastřešující směřovala jednoznačně k ukončení své činnosti.

11. Nejvyšší státní zástupce připustil, že dosavadní rozhodovací praxe se spíše kloní k názoru, že spáchání dalšího trestného činu v rámci účasti na organizované zločinecké skupině lze postihovat jako jednočinný souběh trestného činu podle § 361 tr. zákoníku jakožto ohrožujícího trestného činu a dalšího tzv. realizačního trestného činu (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2014, sp. zn. 3 Tdo 684/2014, ze dne 19. 8. 2020, sp. zn. 5 Tdo 1589/2018, a ze dne 15. 3. 2022, sp. zn. 6 Tdo 1300/2021), avšak užití ustanovení § 107 a § 108 tr. zákoníku nevylučuje ve vztahu k trestnému činu podle § 361 tr. zákoníku ani souběh vícečinný. Trestný čin účasti na organizované zločinecké skupině je spáchán již samotným vytvořením protiprávního stavu, tedy založením organizované zločinecké skupiny, dále účastí na její činnosti nebo její podporou. Ke spáchání tohoto trestného činu postačuje samotná účast v dané struktuře s tím, že není třeba, aby současně došlo také k jinému trestnému činu, na jehož páchání je činnost organizované zločinecké skupiny obecně zaměřena. Trestný čin podle § 361 tr. zákoníku je možno spáchat jako trestný čin samostatný, bez jakéhokoli souběhu s trestným činem jiným. Pokud však současně s ním dojde ke spáchání další úmyslné trestné činnosti, jde o akty, u nichž nejsou zahrnuty znaky skutkové podstaty trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině, ale tuto skutkovou podstatu přesahují. Trvající podoba trestného činu podle §

361 tr. zákoníku s ohledem na dikci tohoto ustanovení přitom ani nevyžaduje, aby pachatel vůbec provedl nějaké účastnící úkony, včetně aktivních kroků ke spáchání některého jiného trestného činu, ale postačí, že je připraven poskytovat pomocné úkony k činnosti organizované zločinecké skupiny, jíž se stal účastníkem. Nabízí se tedy tyto další jednotlivé trestné činy posuzovat jako samostatné, které jsou příkladem nikoli jediného, trvajícího skutku, nýbrž souběžné, paralelní trestné činnosti. Tomu odpovídá, že tyto jednotlivé trestné činy jsou kvalifikovány jako trestné činy spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny ve smyslu § 107 odst. 1 tr. zákoníku.

12. Při striktním trvání na konceptu jednočinného souběhu by bylo složité a v určitých situacích i nemožné postihnout členy organizované zločinecké skupiny pro další, třeba i významnější část trestné činnosti, která by byla odhalena později, jako je tomu v posuzované věci. Názory plynoucí z rozhodnutí odvolacího soudu by mohly být i v rozporu např. s Úmluvou Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu ze dne 15. 11. 2000 (tzv. Palermskou úmluvou), konkrétně jejími články 5 a 11, či rámcovým rozhodnutím Rady Evropské unie ze dne 24. 10. 2008, č. 2008/841/SVV, o boji proti organizované trestné činnosti, protože pojetí jednočinného souběhu by znamenalo, že zahájením trestního stíhání pro trestný čin účasti na organizované zločinecké skupině by byl v zásadě vymezen skutek, který by byl předmětem trestního stíhání. Pokud by jeho součástí měly být i jednotlivé dílčí trestné činy, stačilo by, aby tato dílčí jednání byla následně v průběhu trestního řízení doplňována do popisu skutku, aniž by ovšem bylo nutné (a současně možné) zahajovat pro ně trestní stíhání zvláštním usnesením podle § 160 odst. 1, 5 tr. ř., což by byl nežádoucí důsledek.

13. Z uvedených důvodů vyslovil nejvyšší státní zástupce závěr, že trestný čin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku a další jednotlivé trestné činy spáchané v její prospěch je spíše třeba posuzovat jako samostatné, paralelní či souběžné skutky. Jde o odlišná jednání i následky, byť jednotlivé specifické trestné činy jsou „zarámovány“ existencí organizované zločinecké skupiny, což je vyjádřeno tím, že je užito ustanovení § 107 tr. zákoníku. Spáchání určitého dalšího trestného činu není obligatorním znakem skutkové podstaty trestného činu podle § 361 tr. zákoníku. Definice organizované zločinecké skupiny zahrnuje pouze zaměření na páchání úmyslné trestné činnosti. Tento znak určuje záměr či cíl činnosti organizované zločinecké skupiny. Naproti tomu v případě specifických trestných činů jde o odlišná jednání, popsaná v jednotlivých skutkových podstatách posuzovaných trestných činů, která se zcela odlišují od jednání, které je znakem trestného činu podle § 361 tr. zákoníku. Jsou-li jednání kauzální pro určitý následek odlišná, nemělo by se jednat o jednočinný souběh trestných činů, nýbrž o souběh vícečinný.

14. Ze samotného faktu, že účast na organizované zločinecké skupině jako trvající trestný čin časově ohraničuje i další jednotlivé trestné činy páchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny, které ale přesahují znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku nebo se s nimi zcela míjejí, nelze dovozovat, že musí jít o souběh jednočinný.

15. Nejvyšší státní zástupce z uvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 12. 2022, sp. zn. 1 To 131/2021, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž dojde zrušením, pozbydou podkladu, a dále aby postupoval podle § 265l odst. 1 tr. ř. a přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

III.
Vyjádření k dovolání

16. Dovolání nejvyššího státního zástupce bylo zasláno obhájcům všech tří obviněných, přičemž obvinění P. Č. a I. K. se k němu nevyjádřili.

17. Obviněný R. B. ve svém vyjádření uvedl, že se neztotožňuje s názorem nejvyššího státního zástupce, protože použití § 12 odst. 11 tr. ř. je možné jedině tehdy, pokud obviněný pokračuje v jednání, pro které je stíhán. V usnesení ze dne 26. 10. 2012 nejsou popsány žádné skutkové okolnosti týkající se účasti obviněného na organizované zločinecké skupině, jsou zde uvedeny pouze okolnosti nasvědčující tomu, že se dopustil daňového deliktu, a proto mu tím nebylo sděleno obvinění z trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině. Znaky takového jednání byly poprvé komplexně vymezeny až v usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 14. 1. 2014, které je mezníkem pro páchání trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině. Poukázal na pravomocný rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 7. 2017, sp. zn. 5 To 55/2016, podle kterého se měl jak daňové trestné činnosti, tak trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině dopustit nejméně od roku 2004 až do 16. 5. 2013. I pokud by měl tedy dovolatel pravdu a usnesením ze dne 26. 10. 2012 by došlo k rozčlenění jednání organizované zločinecké skupiny na dva skutky, nic to nemění na tom, že obviněný byl již pravomocně odsouzen za skutek (jednání) organizované zločinecké skupiny i po 26. 10. 2012.

18. Obviněný zpochybnil také názor dovolatele o existenci dvou organizovaných zločineckých skupin, přičemž se ztotožnil se závěry odvolacího soudu, že i po 26. 10. 2012 šlo stále o totéž spolčení. Připomenul, že původní organizovaná zločinecká skupina nebyla v rámci své činnosti zaměřena pouze na páchání hospodářské trestné činnosti, ale i na trestné jednání, které tato skupina potřebovala k tomu, aby mohla efektivně, a především dlouhodobě fungovat. Z tohoto důvodu docházelo i k jednání směřujícímu k ovlivnění trestních a jiných řízení, jakož i k ovlivnění úředních osob, jak bylo provedeným dokazováním prokázáno, což dovolatel pominul (viz věc vedená u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci pod sp. zn. 28 T 16/2013, z níž plyne, že členové organizované zločinecké skupiny byli v rámci tzv. „konvojování“ vybaveni i vyšší finanční hotovostí, která měla být použita jako úplatek v případě kontroly transportu policií nebo celní správou). Zmínil trestní řízení vedené u Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně pod sp. zn. 69 T 12/2022, které nebylo skončeno a rovněž se týká soustavného krácení daňové povinnosti s cílem zajistit a rozvíjet dlouhodobé nepřetržité fungování jím řízené organizované zločinecké skupiny, inicioval a za úplatu udržoval utajenou spolupráci s vícero příslušníky Celní správy České republiky. Z uvedeného plyne, že trestná činnost v podobě ovlivňování trestních či jiných řízení a úředních osob byla páchána jako nedílná součást hospodářské trestné činnosti v rámci organizované zločinecké skupiny, která existovala již od roku 2004. Obviněný konstatoval, že shora popisované chování jím řízené organizované zločinecké skupiny z roku 2007 je prakticky shodné jako jednání z let 2012 a 2013 posuzované v této trestní věci. Vyzdvihl další podobné rysy s tím, že v roce 2012 tudíž nedošlo k žádnému „rozprášení“ organizované zločinecké skupiny a ustanovení nové, nýbrž jen k obvyklé reakci stále stejné a fungující organizované zločinecké skupiny, která existovala nepřetržitě od roku 2004 do roku 2014, když tato doprovodná trestná činnost spočívající v ovlivňování celních i trestních řízení a příslušných úředních osob hrála důležitou roli při páchání daňové trestné činnosti.

19. S dovolatelem se obviněný R. B. neztotožnil i proto, že struktura osob, které se podílely na činnosti organizované zločinecké skupiny před datem 26. 10. 2012 i po něm, byla z velké části stejná. Navíc i v minulosti docházelo k průběžným personálním obměnám (viz rozvedené činnosti jednotlivých osob). On sám zůstal vůdčí osobou při páchání trestné činnosti skupiny, změna na druhém nejvyšším místě v hierarchii byla dána tím, že bratr obviněného T. B. byl vzat do vazby a následně začal spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení, proto jej vystřídala bývalá manželka obviněného S. B. Panuje ovšem shoda na tom, že dvěma hlavními pilíři při páchání trestné činnosti zůstali i po 26. 10. 2012 obvinění L. K. a P. Č. Z tohoto vyplývá, že byla pouze jediná organizovaná zločinecká skupina. Za podstatnou označil obviněný skutečnost, že podle skutkové věty pravomocného rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 6. 2017, sp. zn. 5 To 55/2016 (ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci pod sp. zn. 28 T 16/2013), mělo k hospodářské trestné činnosti (konkrétně tzv. fiktivním denaturacím, tj. činnosti mimo ukrývání

mimobilančního lihu) docházet až do 16. 5. 2013.

20. Následně obviněný detailně přiblížil činnost jednotlivých osob v rámci zločinecké organizace, aby podpořil své tvrzení o pokračování v daňové trestné činnosti i po 26. 10. 2012. Odmítl argumentaci nejvyššího státního zástupce týkající se vícečinného souběhu a paralelní trestné činnosti. On sám se přiklonil ke stanovisku, že mezi zločinem účasti na organizované zločinecké skupině a dílčím trestným činem spáchaným v její prospěch je vždy dán jednočinný souběh, jak se uvádí i v odborné literatuře a koresponduje to i s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2002, sp. zn. 5 Tdo 494/2002. Odkázal i na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2005, sp. zn. 7 Tdo 635/2005, s tím, že je správné rozhodnutí odvolacího soudu, a k tomu zmínil, že za několik trestných činů již byl pravomocně odsouzen (v řízení vedeném u Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci pod sp. zn. 28 T 16/2013), což má za důsledek, že pro druhý trestný čin (projednávaný v řízení před Krajským soudem v Brně – pobočkou ve Zlíně pod sp. zn. 69 T 4/2018) již nemůže být stíhán ani odsouzen. Pravomocné odsouzení vytvořilo překážku věci rozhodnuté i pro další trestný čin spáchaný v jednočinném souběhu s trestným činem, pro který již byl obviněný pravomocně odsouzen. V této souvislosti obviněný odmítl argument dovolatele o absurdních důsledcích přijetí právního názoru prezentovaného Vrchním soudem v Olomouci v posuzované trestní věci. Zdůraznil, že veškerá jeho trestná činnost mohla být projednána v jednom trestním řízení. To, že se tak nestalo, nebylo způsobeno postupným odhalováním další trestné činnosti spáchané organizovanou zločineckou skupinou v příslušném období, nýbrž laxním přístupem orgánů činných v trestním řízení.

21. S ohledem na veškeré skutečnosti výše uvedené obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265j tr. ř. dovolání nejvyššího státního zástupce zamítl, jelikož není důvodné.

IV.
Postoupení věci velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu

22. Trestní věc obviněných R. B., P. Č. a I. K. byla přidělena senátu č. 8 trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále též jako „senát č. 8“) v souladu s přidělováním podle rozvrhu práce Nejvyššího soudu. Tento senát svým usnesením ze dne 29. 11. 2023, sp. zn. 8 Tdo 689/2023 (dále též jen „usnesení o postoupení“), rozhodl podle § 20 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů (dále ve zkratce jen „zákon o soudech a soudcích“), o postoupení věci velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále též jen „velký senát trestního kolegia“ nebo „velký senát“).

23. Důvodem je názor senátu č. 8 (viz bod 55. usnesení o postoupení), že zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku a tzv. realizační trestné činy nejsou spáchány jedním skutkem v jednočinném souběhu, ale více skutky v souběhu vícečinném, v důsledku čehož ani o skutcích vykazujících zákonné znaky těchto tzv. realizačních trestných činů spáchaných ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku nebylo rozhodnuto odvolacím soudem zmiňovanými rozhodnutími soudů. Ve věci zaujal právní názor rozporný s výkladem o jednočinném souběhu zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku s tzv. realizačním trestným činem [v konkrétním případě trestnými činy nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku či přípravou trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 20 odst. 1 a § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, spáchanými ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku], vyjádřeným v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2015, sp. zn. 7 Tdo 400/2015, či v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 5 Tdo 769/2013.

24. Uvedený názor dovodil senát č. 8 z výkladu obsaženého pod body 36. až 54. usnesení o postoupení a vysvětlil, z jakých důvodů nejde o jednočinný souběh mezi tzv. realizačními trestnými činy spáchanými ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku a

zločinem účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku.

25. Stejně tak vysvětlil i zvolený procesní postup, proč věc předkládá velkému senátu trestního kolegia. Pro úplnost senát č. 8 dodal, že se zřetelem na zvolený způsob rozhodnutí se nezabýval další částí námitek dovolatele a že z povahy jeho rozhodnutí vyplývá, že nepřisvědčil dovolacím námitkám, jimiž bylo odůvodňováno založení nové organizované zločinecké skupiny.

26. Velký senát trestního kolegia zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky k projednání dovolání velkým senátem, protože s ohledem na skutečnosti uvedené v usnesení o předložení věci byly dodrženy podmínky § 20 odst. 1 zákona o soudech a soudcích. Velký senát trestního kolegia shledal, že jde o věc, pro jejíž projednání je příslušný.

V.
Průběh trestního řízení v posuzované věci

27. Velký senát s ohledem na projednávanou věc a její rozsah, byť dovolání směřuje výlučně proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 12. 2022, sp. zn. 1 To 131/2021, považuje za vhodné pro přehled poukázat na stěžejní průběh trestního řízení ve věci jmenovaných obviněných, jejichž trestní věc byla původně vedena ve společném řízení týkajícím se i dalších skutků právně kvalifikovaných jako zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku a zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, spáchaný ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku a ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku, kterých se měli dopustit společně s dalšími obviněnými, jak naznačuje i výrok přezkoumávaného usnesení. Ve fázi prověřování policejním orgánem byla jednotlivá řízení s obviněnými pojmenována jako „SMOG“, „CELA“ a „MORAVA“.

28. V trestní věci s pracovním názvem „SMOG“ bylo trestní řízení zahájeno záznamem policejního orgánu ze dne 16. 9. 2012 pod č. j. UOOZ-1845/TČ-2012-200437 (č. l. 12 trestního spisu). Trestní stíhání (proti obviněnému R. B.) pro skutek tam popsaný páchaný od července roku 2012 do 25. 9. 2012, posouzený jako zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, bylo zahájeno usnesením ze dne 26. 10. 2012, č. j. UOOZ-1845/TČ-2012-292600 (č. l. 13 až 19 trestního spisu), a další trestní stíhání pro skutek páchaný od roku 2006 až do 11. 12. 2012, posouzený jako zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, bylo zahájeno usnesením ze dne 14. 12. 2012, č. j. OKFK-4226-206/TČ-2012-252503 (č. l. 23 až 26 trestního spisu).

29. Nyní projednávaná trestní věc byla původně vedena pod pracovním názvem „CELA“ a trestní řízení bylo zahájeno úředním záznamem policejního orgánu ze dne 17. 1. 2013 pod č. j. UOOZ-297/TČ-2013-292600 (č. l. 4 trestního spisu), tento záznam byl následně rozšířen dne 18. 2. 2013 (č. l. 5 trestního spisu) mimo jiné o podezření ze spáchání přečinu nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku a dne 26. 11. 2023 byla k této věci usnesením policejního orgánu č. j. UOOZ-297-100/TČ-2013-292600 připojena trestní věc podezření ze spáchání zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku, v níž byly úkony trestního řízení zahájeny dne 30. 4. 2013 původně v samostatném řízení vedeném pod č. j. UOOZ-935/TČ-2013-292600 (č. l. 6 až 9 trestního spisu, označována pracovním názvem „MORAVA“).

30. Trestní stíhání obviněných R. B., P. Č., I. K. a dalších třinácti osob v této spojené věci („CELA“ a „MORAVA“) bylo zahájeno usnesením policejního orgánu ze dne 14. 1. 2014, č. j. OKFK-500-24/TČ-2014-252503 (č. l. 8239 až 8293 trestního spisu). Usnesení bylo rozděleno na dvě části (I., II.), přičemž první část byla označována jako „daňová“, druhá část jako „ovlivňování“. Obviněný R. B. se měl jednáním popsaným v tomto usnesení dopustit zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr.

zákoníku (jednání pod body I., II. a pod body I. A., I. B., I. C., I. E., I. H., II. C), zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, který spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání popsané pod bodem I., body I. A., I. C., I. E., I. G., I. H.), přípravy zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 20 odst. 1 a § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, kterou spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání popsané pod bodem II. a pod bodem I. C.), a zločinu podplacení podle § 332 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zákoníku, který spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání popsané pod bodem II. C.). V jednání obviněného P. Č. byl spatřován zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku (jednání pod body II., II. A.) a přečin nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, který spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání pod body II., II. A.). Obviněný I. K. se měl podle citovaného usnesení a usnesení o zahájení rozšířeného trestního stíhání ze dne 18. 10. 2016, č. j. NCOZ-903-1188/TČ-2016-417706 (č. l. 8455 až 8464 trestního spisu), dopustit zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku (jednání popsané pod body I., I. A., I. C., II., II. A. a v rozšířeném popisu skutku) a současně i zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, který spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání popsané pod body I., I. A., I. C.), a přečinu nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, který spáchal ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku (jednání popsané pod body II., II. A. a v rozšířeném popisu skutku).

31. V tzv. „daňové části“ byly obviněny všechny osoby, které se v organizované zločinecké skupině podílely na vzniku mimobilančního lihu, jeho skladování a dalším prodeji, zahrnuje tak i nezdaněný líh ze tří tajných úložišť, která již byla řešena v trestní věci „SMOG“. Časově byla tato trestná činnost zařazena do období od roku 1997 až po 16. 5. 2013 (obvinění byli pravomocně odsouzeni pouze pro období od roku 2004 do 16. 5. 2013). Skutky popsané v usnesení ze dne 14. 1. 2014, č. j. OKFK-500-24/TČ-2014-252503, pod bodem I. byly vyloučeny u obviněných R. B. a I. K. k samostatnému projednání dne 7. 7. 2014 (č. l. 8423 až 8430 trestního spisu) a bylo o nich pravomocně rozhodnuto odsuzujícími rozsudky, a to u obviněného R. B. rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. 28 T 16/2013, obviněného I. K. rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 15. 10. 2019, sp. zn. 28 T 16/2013; obviněný P. Č. byl odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 21. 2. 2017, sp. zn. 68 T 11/2016.

32. Pro skutky popsané pod bodem II. (tzv. „ovlivňování“) v usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 14. 1. 2014, č. j. OKFK-500-24/TČ-2014-252503, a v usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 18. 10. 2016, č. j. NCOZ-903-1188/TČ-2016-417706, byla podána obžaloba v nyní přezkoumávané věci u Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 21. 3. 2018, sp. zn. 2 VZV 1/2014 (č. l. 15596 a násl. trestního spisu), a to mimo jiné na uvedené obviněné i pro zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku. O podané obžalobě bylo rozhodnuto způsobem popsaným v části I. shora v bodech 1. až 3. tohoto usnesení.

VI.
Stěžejní argumentace odvolacího soudu obsažená v části V. přezkoumávaného usnesení

33. Odvolací soud i nejvyšší státní zástupce se shodli na tom, že posuzované jednání obviněného R. B. a na něm se podílejících dalších osob, včetně na určité nižší úrovni hierarchie skupiny se nacházejících obviněných P. Č. a I. K., nepochybně naplnilo znaky zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku. Odvolací soud se však neztotožnil s názorem

obžaloby, že po zákroku orgánů činných v trestním řízení vůči organizované zločinecké skupině páchající daňovou trestnou činnost byla v reakci na nový vývoj událostí, s nimiž členové původní organizované zločinecké skupiny ve svých plánech k páchání úmyslné trestné činnosti především daňového charakteru nekalkulovali, založena nová organizovaná zločinecká skupina, která byla do značné míry personálně pozměněná a byla inovativně zaměřená na úmyslné masivní ovlivňování trestního řízení veškerými nelegálními prostředky a následně také fakticky působící v této oblasti úmyslné trestné činnosti. Své závěry založil odvolací soud na přetrvávající existenci pouze jediné organizované zločinecké skupiny, která pozměnila priority trestně postižitelného jednání a jejíž fungování bylo po zadržení obviněného R. B. (a některých dalších členů organizované zločinecké skupiny) a jeho vzetí do vazby doplněno o součinnost dalších osob. Podle názoru odvolacího soudu nemá teorie vytvoření nové oddělitelné organizované zločinecké skupiny žádný důkazní podklad, naopak je zcela zřejmé, že obviněný R. B. se již před svým zadržením pokusil ovlivňovat svědky (zmíněn je J. T.) a dne 25. 9. 2012 zlikvidovat zásoby nelegálního lihu v areálu v XY. Kontinuálně se svým zadržením a vzetím do vazby započal usilovat o sofistikovanou aktivitu k odvrácení následků svého předchozího trestného jednání za účasti stejných osob, jež se společně s ním na něm podílely. K tomu měl tento obviněný angažovat další osoby, které měly možnost dostat se s ním do osobního styku, tedy své nejbližší příbuzné (včetně manželky) a jejich prostřednictvím i celou řadu dalších osob (nejspíš i obhájce), které velmi podrobně instruoval a jejichž jednání zaměřené na ovlivňování trestního řízení po dlouhou dobu také řídil. Odvolací soud neakceptoval ani tvrzení státního zástupce obsažené v doplnění podaného odvolání, že k faktickému ukončení činnosti původní organizované zločinecké skupiny došlo v souvislosti s prvotním zásahem orgánů činných v trestním řízení na podzim roku 2012, tedy zahájením trestního stíhání obviněného R. B. a dalších osob a jeho vzetím do vazby, přičemž již dále nebyla aktivně páchána daňová trestná činnost této skupiny s tím, že takto došlo k ukončení páchání trvajícího trestného činu, a teprve následně mělo dojít k obnovení činnosti organizované zločinecké skupiny na podobném, ale nikoli totožném základě a šlo o zcela novou organizovanou zločineckou skupinu s jiným personálním složením, zaměřenou na páchání jiné trestné činnosti, a tím i nový skutek. V této souvislosti poukázal na procesně problematický postup orgánů přípravného řízení, které pro část jednoho skutku daňového podvodu dvakrát zahájily trestní stíhání a také dvakrát ve věci podaly obžalobu, což označil za nestandardní.

34. S ohledem na tyto úvahy dospěl odvolací soud k závěru, že k zahájení trestního stíhání komplexního jednání organizované zločinecké skupiny ve vztahu k oběma zaměřeným činnostem pachatelů došlo nejdříve dne 14. 1. 2014 a od tohoto okamžiku se odvíjí skutečné vymezení ukončení trvání vytvořené a modifikované činnosti organizované zločinecké skupiny a páchání relevantně trestněprávních jednání, jak byly popsány v odsuzujícím rozsudku. Ze závěru o existenci pouze jediné organizované zločinecké skupiny, po zadržení obviněného R. B. a jeho vzetí do vazby toliko s pozměněnými prioritami trestného jednání a doplněné o součinnost dalších osob, odvolací soud vyšel s odkazem na specifičnost trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině, který má charakter trvajícího trestného činu ve vztahu k samotné účasti a zastřešuje zpravidla i páchání další konkrétní soustavné trestné činnosti jednotlivými pachateli. Přitom konstatoval, že celé souhrnné jednání je nutno posoudit jako jediný skutek, jenž v jednočinném souběhu může naplňovat skutkové podstaty dvou i více trestných činů, a proto jednání, pro něž bylo vůči obviněným zahájeno trestní stíhání a jako takové bylo popsáno, vykazuje nadále faktické i procesní znaky jednoho skutku *de iure*, za nějž již obvinění byli pravomocně odsouzeni. Vzhledem k zásadám jednoty a totožnosti skutku, které v odůvodnění napadeného rozhodnutí rozvedl, odvolací soud považoval další trestní stíhání obviněných za nepřípustné podle § 11 odst. 1 písm. h) tr. ř.

VII.
Posouzení důvodnosti dovolání velkým senátem trestního kolegia

35. Z hlediska přípustnosti a dalších formálních podmínek dovolání dospěl velký senát trestního

kolegia ke shodným závěrům, jaké již vyjádřil senát č. 8 pod bodem 34. usnesení o postoupení. Velký senát dodává, že dovolání je možné podat jen na základě důvodů vymezených zákonem v § 265b odst. 1 písm. a) až m), odst. 2 tr. ř., přičemž je těmito důvody a tím, čím dovolatel odůvodňuje jejich existenci, ve své přezkumné činnosti vázán (§ 265f odst. 1, § 256i odst. 3 tr. ř.), neboť není povolán k revizi přezkoumávaných rozhodnutí z vlastní iniciativy. Pro stručnost lze jen připomenout ve shodě se závěrem senátu č. 8, že nejvyšším státním zástupcem uplatněné dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. f) a h) tr. ř. korespondují s jím uplatněnými argumenty. Po posouzení obsahu podaného dovolání velký senát trestního kolegia shledal, že není důvod k jinému postupu nebo rozhodnutí, a proto podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadeného usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 12. 2023, sp. zn. 1 To 131/2021, i řízení mu předcházející, a to v rozsahu a z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. f) a h) tr. ř., na jejichž podkladě bylo dovolání podáno, a shledal, že je důvodné.

36. Z dovolacích námitek nejvyššího státního zástupce zmíněných výše (část II.) vyplývá, že nezákonnost rozhodnutí odvolacího soudu ve vztahu k obviněným R. B., I. K. a P. Č. spočívající v namítaném neopodstatněném zastavení jejich trestního stíhání shledává v jeho nesprávném posouzení

a) vzájemného vztahu trestného činu podle § 361 tr. zákoníku a tzv. realizačního trestného činu, ohledně něhož dospěl odvolací soud k závěru, že jde o jednočinný souběh,

b) významu § 12 odst. 11 tr. ř. z hlediska posuzování jednání pachatele, které vykazuje znaky trvajícího trestného činu, a jehož se dopouští i poté, co mu bylo sděleno obvinění pro příslušný trestný čin (jako časového hlediska dělícího jednání pachatele na dva samostatné skutky),

c) skutkových zjištění týkajících se časových souvislostí páchání trestné činnosti organizovanou zločineckou skupinou, ohledně níž rozhodl o zastavení trestního stíhání obviněných, jejího odlišného personálního složení i odlišného zaměření.

37. Velký senát k posouzení důvodnosti uplatněné argumentace přistoupil v tomto pořadí, a to i s přihlédnutím k tomu, že její první část odůvodnila rozhodování velkého senátu ohledně označené právní problematiky.

VII./1. Otázka charakteru souběhu trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině a tzv. realizačního trestného činu

38. Za stěžejní otázku, pro kterou byla věc předložena velkému senátu a která má právní povahu, takže se jí velký senát ve smyslu uplatněných dovolacích důvodů [§ 265b odst. 1 písm. f) a h) tr. ř.] může zabývat, lze označit tu, zda zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku je s tzv. realizačními trestnými činy, které byly spáchány ve prospěch organizované zločinecké skupiny, v jednočinném souběhu, anebo zda jde o vícečinný souběh.

39. V obecné rovině je vhodné nejprve uvést, že pro posouzení otázek souvisejících se souběhem trestných činů je rozhodující vymezení pojmu „skutek“ a ujasnění si toho, kdy jde o jeden skutek a kdy o více skutků. Co se týká případného vyjádření vícečinného souběhu v tzv. skutkové větě, tak by mu jistě lépe odpovídal popis skutkové věty tak, že znaky trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině by byly pojaty do zcela samostatného bodu a další specifické trestné činy by byly popsány odděleně. V posuzovaném případě zvolená formulace skutkové věty vyznívá zčásti uceleně, přičemž účast na organizované zločinecké skupině je popsána zejména v tzv. návětí skutkové věty a jednotlivé trestné činy jsou potom rozvedeny v dílčích bodech. To může svádět k závěru o nutně jednočinném souběhu trestných činů popsaných v obžalobě. Nelze však ztotožňovat skutek a jeho popis, neboť jde o dva odlišné pojmy, které je třeba rozlišovat. Skutek je to, co se ve vnějším světě

objektivně stalo. Naproti tomu popis skutku je slovní formou, jejímž prostřednictvím se skutek odráží ve vyjadřovacích projevech lidské komunikace. Pro rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení je významný samotný skutek, a nikoli jeho popis, protože trestní stíhání se vede ohledně skutku, a nikoli ohledně popisu skutku. Jinými slovy, určité nedostatky či nedokonalosti v popisu skutku nejsou pro soud zásadní, neboť předmětem řízení je vždy určitý skutek, jehož popis se může změnit.

40. Vícečinný souběh předpokládá více skutků (samostatných útoků) a každý z nich se posuzuje jako samostatný trestný čin. Naproti tomu při jednočinném souběhu jde o skutek jediný. Trestní zákoník ani trestní řád pojem skutku blíže nedefinují, byť se o něm na více místech zmiňují [např. v § 92 odst. 2 tr. zákoníku, § 11 odst. 1 písm. h) až k) a § 220 odst. 1 tr. ř.], a vymezení tohoto pojmu je tedy ponecháno teorii trestního práva a soudní praxi. Za jeden skutek, o který mělo jít v posuzovaném případě, se v nauce i praxi považují všechny ty projevy vůle pachatele navenek, které jsou příčinou následku významného z hlediska trestního práva, pokud jsou zahrnuty zaviněním (k tomu viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 8/1985 Sb. rozh. tr.).

41. Podstatu skutku tvoří jednání a jím způsobený následek. Jednání je projevem vůle ve vnějším světě a může záležet jak v jednání omisivním, tak komisivním a může být spácháno úmyslně i z nedbalosti. Rámec aktů zahrnutých do jednání je však určen trestněprávně konkrétním následkem, jehož příčinou musí být jednání. Jde o následek, který je znakem některého jednotlivého trestného činu. Následek ve své konkrétní podobě spojuje dílčí útoky, akty do jednoho skutku a zároveň umožňuje dělit chování člověka na různé skutky (např. aby šlo o jediný skutek, musí být výstřel příčinou usmrcení). K tomu, aby šlo o jeden skutek, je třeba, aby akt jednání byl příčinou následku, který je znakem skutkové podstaty některého trestného činu, a v době jednání pachatel jednal zaviněně, resp. aby jednal v té formě zavinění, která je relevantní pro příslušnou skutkovou podstatu. Hlediskem, které rozlišuje lidské jednání do více skutků významných pro trestní právo, je následek. Proto nelze pokládat za samostatné skutky takové akty, které všechny směřují k témuž následku relevantnímu pro trestní právo (např. více bodných ran, které vedly k usmrcení). Týž následek spojuje tyto akty, neboť je tu k němu příčinný vztah i zavinění. Při posuzování souběhu je tedy třeba především rozhodnout, zda je tu v konkrétním případě jediný skutek nebo více skutků (k tomu viz ŠÁMAL, P., GŘIVNA, T., BOHUSLAV, L., NOVOTNÝ, O., HERCZEG, J., VANDUCHOVÁ, M., a kol. Trestní právo hmotné. 9. vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 309; JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. 8. vydání. Praha: Leges, 2022, s. 356; dále např. rozhodnutí uveřejněné pod č. 60/2012 Sb. rozh. tr. a usnesení Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2002, sp. zn. II. ÚS 143/02).

42. V daných souvislostech je vhodné též připomenout, že je třeba odlišovat pojmy jednota skutku a totožnost skutku. Totožnost skutku je pojem procesní, který je podstatný pro zjištění rozsahu žalobního návrhu obžaloby (návrhu na potrestání) podané proti určitému obviněnému. Jednota skutku je pojem hmotněprávní a je rozhodující pro určení, zda jde o souběh jednočinný nebo vícečinný (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2017, sp. zn. 8 Tdo 1491/2017, aj.). Podle § 220 odst. 1 tr. ř. soud může rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu. Povinnost soudu rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu, je důsledkem uplatnění obžalovací zásady. Je tedy pouze na soudu rozhodujícím o vině obviněného, aby hmotněprávně posoudil skutek, pro nějž bylo zahájeno trestní stíhání a podána obžaloba, a proto soudu nic nebrání v tom, aby jednání obviněného popsané v žalobním návrhu ve smyslu hmotněprávním posoudil jako dva skutky, ačkoliv státní zástupce podávající obžalobu spatřoval v jednání obviněného a jím způsobeném následku pouze skutek jeden.

43. K ustanovení § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku, což je alternativa, o kterou v těchto souvislostech jde, je vhodné uvést, že postihuje jednání v rámci činnosti organizované zločinecké skupiny. Účastnit se jednání organizované zločinecké skupiny může jak její člen, tak osoba stojící vně struktury této zločinecké organizace. Podle judikatury soudů postačí k naplnění skutkové podstaty

podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku pouhé členství v organizované zločinecké skupině, aniž by bylo nutné páchání další úmyslné trestné činnosti, takže jednání takového člena nemusí naplňovat skutkovou podstatu žádného dalšího trestného činu (tzv. realizačního) podle zvláštní části trestního zákoníku, neboť postačuje, pokud tato činnost souvisí právě s jeho členstvím v organizované zločinecké skupině (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2018, sp. zn. 6 Tdo 244/2018, ze dne 15. 3. 2022, sp. zn. 6 Tdo 1300/2021). Lze si však představit i aktivnější formu účasti na činnosti organizované zločinecké skupiny, aniž by takovým jednáním pachatel naplnil znaky některého jiného úmyslného trestného činu (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4538).

44. Pro úplnost lze připomenout, že u zločinu podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku jde o trvající trestný čin, jak ostatně správně uvádějí odvolací soud i dovolatel. Účast na činnosti organizované zločinecké skupiny tedy musí trvat určitou dobu (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 3. 2022, sp. zn. 6 Tdo 1300/2021). Trvající podoba trestného činu není formou provedení trestného činu, která by tu někdy byla a jindy nebyla, nýbrž plyne ze zákona (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 273, a rozhodnutí uveřejněné pod č. 17/2015 Sb. rozh. tr.). Z právě uvedeného také vyplývá, že závěr o trvající podobě trestného činu nelze mechanicky vztáhnout též k dalším alinea ustanovení § 361 odst. 1 tr. zákoníku.

45. V obecné rovině platí, že skutková podstata zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku postihuje samotné založení, podporu organizované zločinecké skupiny či členství v ní, aniž by obligatorním znakem tohoto trestného činu bylo spáchání určitého dalšího trestného činu. Tento závěr se beze zbytku týká i skutkové podstaty obsažené v § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku, tedy účasti na činnosti organizované zločinecké skupiny. Definice organizované zločinecké skupiny ve smyslu § 129 tr. zákoníku, jež je s ustanovením § 361 tr. zákoníku úzce spojená a prvoplánově navozuje závěr o jednočinném souběhu zločinu podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku a tzv. realizačního trestného činu, zahrnuje pouze zaměření na páchání úmyslné trestné činnosti, což není znakem objektivní stránky trestného činu, ale spíše znakem subjektivním. Jde o znak, který určuje záměr či cíl činnosti organizované zločinecké skupiny. „Účastí na činnosti“ organizované zločinecké skupiny se zde s přihlédnutím k objektu chráněnému ustanovením § 361 tr. zákoníku, jímž je zájem na potlačování organizované kriminality, a tedy i na ochraně společnosti a státu před touto vyšší formou společné trestné činnosti (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 273), nerozumí jednání vykazující znaky některého z tzv. realizačních trestných činů, k němuž ostatně může, ale také nemusí dojít, ale samo zapojení se nebo zařazení se do struktury této zločinecké skupiny. Mimořádná nebezpečnost a škodlivost této formy trestné součinnosti (organizovaného zločinu) je totiž dána především její koordinovaností, promyšleností, stejně jako užívanými prostředky jejího utajení, příp. zastíráním trestné činnosti znesnadňujícím její odhalení.

46. S ohledem na shora uvedené se velký senát zabýval tím, zda je vždy bez ohledu na povahu a konkrétní skutkové okolnosti třeba trvat na tom, že zločin podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku a každý tzv. realizační trestný čin spáchaný v souvislosti s ním je vždy v jednočinném souběhu, jak to doposud vyplývalo z právních názorů obsažených v literatuře i v rozhodnutích Nejvyššího soudu, na což upozorňuje senát č. 8 (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 8. 2015, sp. zn. 7 Tdo 400/2015, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. 5 Tdo 769/2013, též např. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4542, marg. č. 10). Podle uvedených zdrojů je spáchání dalšího trestného činu v rámci účasti na organizované zločinecké skupině namístě postihovat jako jednočinný souběh trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 tr. zákoníku (jakožto ohrožovacího trestného činu) a tzv. realizačního trestného činu (např. neoprávněného podnikání podle § 251 tr. zákoníku, padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 tr. zákoníku, zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle §

240 tr. zákoníku, křivého obvinění podle § 345 tr. zákoníku, dotačního podvodu podle § 212 tr. zákoníku) – viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2004, sp. zn. 5 Tdo 1071/2004, publikované pod č. T 767. v sešitě 13 Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, který vydávalo Nakladatelství C. H. Beck, Praha 2005, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2014, sp. zn. 3 Tdo 684/2014, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 3. 2021, sp. zn. 4 Tz 32/2020. Na druhé straně však autoři uvádí, že zákon naopak nevylučuje použití ustanovení § 107 a § 108 tr. zákoníku u trestných činů, které jsou s trestným činem podle § 361 tr. zákoníku ve vztahu souběhu (jednočinném nebo vícečinném). Tudíž připouští i vícečinný souběh.

47. Je rovněž možné připomenout, že v minulosti Nejvyšší soud zaujal již např. ve vztahu k trestným činům maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a krádeže podle § 205 tr. zákoníku v usnesení ze dne 23. 9. 2020, sp. zn. 8 Tdo 838/2020, uveřejněném pod č. 13/2021 Sb. rozh. tr., právní názor, že dopustí-li se pachatel v průběhu páchání přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, který je trvajícím trestným činem, trestného činu krádeže podle § 205 tr. zákoníku, nejsou tyto trestné činy spáchány v jednočinném, nýbrž ve vícečinném souběhu.

48. Nad rámec již uvedeného lze souhlasit i s názorem dovolatele, že pokud by byla bezvýhradně akceptována teze odvolacího soudu, že trestný čin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku jakožto trvající trestný čin rámuje jako „zastřešující" celou trestnou činnost organizované zločinecké skupiny a že tyto další trestné činy je nutné za všech okolností posuzovat jako spáchané v jednočinném souběhu s trestným činem účasti na organizované zločinecké skupině, vedlo by to až k absurdním a zcela nežádoucím důsledkům, které se ostatně projevily i v nyní přezkoumávané věci. Tím základním je to, že by odsouzení pachatele, který je současně členem organizované zločinecké skupiny, pro – byť i jen nepatrnou a méně významnou část trestné činnosti spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny – vytvářelo vždy překážku věci rozhodnuté pro celou zbývající část trestné činnosti spáchané touto osobou ve prospěch organizované zločinecké skupiny. Taková situace by neodpovídala tomu, že v případech organizovaného zločinu jako mimořádně závažné formy úmyslné trestné činnosti, která se vyznačuje sofistikovaností provedení a ztíženou možností odhalení, zpravidla vychází takto spáchaná trestná činnost najevo postupně, s odstupem času a je nutno ji často řešit v samostatných oddělených kauzách. Lpění na právním názoru o jednočinném souběhu je tedy z hlediska objasňování a důsledného trestání organizovaného zločinu kontraproduktivní a naprosto nevyhovující, neboť tento právní názor spíše znesnadňuje odhalování a potírání organizovaného zločinu, než že by přispíval k zajištění řádné ochrany právem chráněných zájmů. Řešení tohoto problému cestou mimořádných opravných prostředků, naznačované odvolacím soudem, je pak rovněž nereálné, protože by spíše přispívalo k ještě většímu zkomplikování a prodloužení již tak dlouhých trestních řízení. Ze samotného faktu, že účast na organizované zločinecké skupině jako trvající trestný čin časově ohraničuje i další jednotlivé trestné činy páchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny, které ale přesahují znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku nebo se s nimi zcela míjejí, tak nelze dovozovat, že musí jít o souběh jednočinný. Ostatně jednotlivé trestné činy spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny mohou být i značně různorodé z hlediska objektu a obsahu skutkových podstat trestných činů, z hlediska subjektu, tedy toho, kterými členy organizované zločinecké skupiny jsou spáchány, z hlediska formy spáchání (pachatelství, spolupachatelství, účastenství), a to i u stejného člena organizované zločinecké skupiny, který může být v některých případech pachatelem či spolupachatelem, jindy se může na trestném činu pouze účastnit v různých formách účastenství. Dokonce mohou být spáchány i takovými pachateli, kteří ani členy organizované zločinecké skupiny nejsou.

49. Je vhodné vyzdvihnout i názor, který zaujal v usnesení senát č. 8, že striktní trvání na konceptu jednočinného souběhu by ve svých důsledcích znamenalo, že by bylo složité a v určitých situacích i

nemožné postihnout členy organizované zločinecké skupiny v důsledku překážky *rei iudicatae* pro další, třeba i významnější část daňové či jiné trestné činnosti, která by byla odhalena později. Takové důsledky právní úpravy a jejího výkladu zákonodárce jistě nezamýšlel, protože by šly proti smyslu a účelu zavedení skutkové podstaty trestného činu účasti na zločinném spolčení podle § 163a do zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, účinného do 31. 12. 2009 (dále ve zkratce „tr. zák."), jeho novelou provedenou zákonem č. 152/1995 Sb., a posléze přejaté s dílčími změnami do ustanovení § 361 tr. zákoníku o zločinu účasti na organizované zločinecké skupině. Podle důvodové zprávy k zákonu č. 152/1995 Sb. bylo ustanovení § 163a tr. zák. přijato v zájmu předcházení organizované trestné činnosti. Povinnost předcházet a efektivně postihovat organizovanou kriminalitu ostatně pro Českou republiku plyne i ze závazků na úrovni mezinárodního práva (Úmluva Organizace spojených národů o boji proti mezinárodnímu zločinu, tzv. Palermská úmluva, publikovaná pod č. 75/2013 Sb. m. s., která pro Českou republiku vstoupila v platnost dne 24. 10. 2013, zde především články 5 a 11) i práva Evropské unie (rámcové rozhodnutí Rady Evropské unie ze dne 24. 10. 2008, č. 2008/841/SVV, o boji proti organizované trestné činnosti), což však striktní posuzování trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku v jednočinném souběhu s jednotlivými realizačními trestnými činy do značné míry znemožňuje.

50. Odlišení různých jednání vedoucích k posouzení trestných činů jako spáchaných ve vícečinném souběhu pak bude umožňovat řádné objasnění celé trestné činnosti organizované zločinecké skupiny a současně povede k zachování práv obviněných na spravedlivý proces. V zájmu obviněného z hlediska reálnosti výkonu jeho obhajovacích práv je to, aby byl co nejdříve, tj. již při zahájení jeho trestního stíhání seznámen s tím, jaké jednání je mu kladeno za vinu a jaký trestný čin je ve skutku popsaném v usnesení o zahájení trestního stíhání spatřován. Jednoznačnost tohoto vymezení obviněnému umožňuje aktivně se podílet na procesu dokazování uplatňováním vlastních důkazních návrhů a dalšími činnostmi, k nimž je oprávněn realizovat své právo na obhajobu. Koncepce vycházející z právního názoru, že v případě souběhu trestného činu zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku s jednotlivými realizačními trestnými činy se jedná o konkurenci ideální (jednočinný souběh), může práva obviněného negativně omezit. Umožňuje totiž v jakémkoli stadiu trestního stíhání rozšířit trestní stíhání obviněného o právní kvalifikaci, která nebyla uvedena v usnesení o zahájení trestního stíhání, popřípadě ani v obžalobě, aniž by byl realizován postup podle § 160 odst. 1, 5 tr. ř. Jestliže by se vycházelo z toho, že v případě souběhů zvažovaných trestných činů (§ 361 tr. zákoníku a realizačního trestného činu) jde o jednočinný souběh, tedy jeden skutek, dostačovalo by upozornit obviněného na změnu právního posouzení skutku, o němž se řízení vede, a to např. až v závěru hlavního líčení. Přitom je zjevné, že zcela jinou obhajobu může obviněný uplatnit ve vztahu k trestnému činu účasti na organizované zločinecké skupině a ve vztahu k realizačnímu trestnému činu či skupině takových trestných činů. Je proto i v zájmu samotného obviněného, aby v řešené otázce byl zaujat právní názor, že v případě souběhu těchto trestných činů jde o souběh reálný, a tedy o dva či více samostatných trestných činů, k nimž je třeba z hlediska procesního při vedení řízení vůči obviněnému realizovat postup upravený v § 160 tr. ř.

51. Povahu zločinu podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku je třeba posuzovat nejen přísně formálně, ale s ohledem na další aspekty, které je třeba k tomuto zločinu brát do úvahy, a to s ohledem na jeho význam a smysl. Citované ustanovení je určeno k efektivnímu postihování organizované kriminality, což pro Českou republiku vyplývá ze závazků na úrovni mezinárodního práva (např. z Úmluvy Organizace spojených národů o boji proti mezinárodnímu zločinu, tzv. Palermská úmluva, uveřejněná pod č. 75/2013 Sb. m. s.) i práva Evropské unie (např. z rámcového rozhodnutí Rady Evropské unie ze dne 24. 10. 2008, č. 2008/841/SVV, o boji proti organizované trestné činnosti). Oba citované dokumenty vytvářejí systém dvou alternativních variant kriminalizace organizovaného zločinu (v podrobnostech viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4535). Rozhodné je, že organizovaná zločinecká skupina musí být

zaměřena na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti, a není rozhodné, v jakém vztahu k tomuto zastřešujícímu trestnému činu jsou jednotlivé realizační trestné činy, zda jde o stejný skutek anebo o samostatné skutky. Předpokládá se, že již při založení organizované zločinecké skupiny je zde záměr soustavně páchat úmyslnou trestnou činnost. Pro trestní postih se nevyžaduje, aby již k takovému soustavnému páchání trestné činnosti vůbec došlo (např. organizovaná zločinecká skupina může být odhalena již při prvním trestném činu, nebo dokonce ještě předtím, než započala s páchám trestné činnosti). Přitom samotné páchání úmyslné trestné činnosti může být vlastním cílem organizované zločinecké skupiny, anebo může být jen prostředkem k dosažení jiných jejích cílů. Z uvedeného je zřejmá jistá volnost a různorodost, kterou lze uplatnit při úvahách o tom, zda byly realizační trestné činy spáchány týmž skutkem anebo skutky dalšími. Navíc není vyloučeno, aby určité společenství nejméně tří trestně odpovědných osob bylo zaměřeno původně na legální činnost (typicky u právnických osob), ale v určité době přešlo k páchání trestné činnosti formou organizované zločinecké skupiny podle § 129 tr. zákoníku.

52. Pro názor, že jde o vícečinný souběh, svědčí i volnost intenzity zapojení v rámci hierarchie organizované zločinecké skupiny, kde je možné rozlišovat tzv. plně rozvinuté skupiny a skupiny s nižším stupněm organizace. Plně rozvinuté skupiny mají třístupňovou řídící strukturu, na vrcholu je nejvyšší vedení, které řídí několik relativně samostatně operujících jednotek, a v nich jsou poté běžní členové a externisté, kteří vykonávají jim přidělené úkoly. Nejvyšší vedení bývá izolováno od páchání trestné činnosti, neboť tu fakticky s pomocí běžných členů provádějí příslušníci střední vrstvy, nicméně udává zaměření organizované zločinecké skupiny, přerozděluje finance, má k dispozici odborný aparát (právníky, ekonomy, informatiky, členy ochranné služby), určuje základní strategii zločinecké organizace, provádí výběr rozhodujících osob do vedení samostatně operujících jednotek a udržuje kontakty s elitami společnosti. Nezřídka legálně podniká a snaží se budit dojem serióznosti. Činnost středního článku organizované zločinecké skupiny je řízena nejvyšším vedením, podléhá mu a plní úkoly jím zadané. Každá skupina, která je v něm obsažena, se monotematicky zpravidla zabývá jedním druhem trestné činnosti. Jde o oddělující článek mezi nejvyšším vedením a řadovými členy organizované zločinecké skupiny, resp. členy jednotlivých skupin středního článku, kteří konkrétně jednají. Naproti tomu skupiny s nižším stupněm organizace nevykazují všechny tyto znaky vnitřní hierarchie, nicméně experti zařazují do oblasti organizovaného zločinu i méně rozvinuté skupiny, ačkoli se jim, mimo jiné, obtížněji prokazuje, že jde o zločinné spolčení (organizovanou zločineckou skupinu), protože v plné míře nevykazují znaky takového spolčení (viz CEJP, M. Vývoj organizovaného zločinu na území České republiky. Studie. 1. vydání. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Praha: Vydavatelství KUFR, s. r. o., 2010, s. 17 a 18). O organizovanou zločineckou skupinu tudíž může jít i v případě skupin, které nemají pevnou organizační strukturu a které jsou lépe způsobilé přizpůsobit se každé situaci. Struktura organizované zločinecké skupiny může být i jednodušší, vztahy mezi jednotlivými účastníky mohou být méně zřetelné a jejich vzájemná podřízenost a nadřízenost nemusí být tak zřejmá.

53. Závěru o vícečinném souběhu nebrání soustavnost jako další znak organizované zločinecké skupiny, protože páchání úmyslné trestné činnosti je soustavné, jestliže jednotliví pachatelé trestné činnosti ve prospěch organizované zločinecké skupiny jednají nepřetržitě, pravidelně nebo opakovaně po delší dobu, např. po několik měsíců, nebo tehdy, když navazují na předchozí obdobně páchanou trestnou činnost. Přitom není nutné, aby tak činili v rámci téhož skutku anebo skutky jinými, protože tato soustavnost se nevyžaduje při páchání úmyslných trestných činů jednotlivými pachateli, ale postačí, když znak soustavnosti je dán ve vztahu ke konkrétní posuzované organizované zločinecké skupině [arg. „je zaměřena (tj. organizovaná zločinecká skupina) na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti“]. Protože se zásadně nevyžaduje, aby organizovaná zločinecká skupina byla zaměřena na dosahování zisku, tedy aby měla jen zištný cíl, je zpravidla zaměřena na určitou činnost, která může mít různé následky, či může být spáchána odlišnými jednáními, a tedy i samostatnými skutky. Může totiž mít i cíl jiný, a je třeba zdůraznit, že zaměření,

záměr nebo cíl posuzovaného společenství více osob není rozhodný pro naplnění znaků organizované zločinecké skupiny. Zákon zde hovoří o páchání úmyslné trestné činnosti organizovanou zločineckou skupinou, aby vyjádřil okolnost, že znak soustavnosti páchání úmyslné trestné činnosti má být posuzován z hlediska celé takové skupiny, což však neznamená, že by zde byla konstruována trestní odpovědnost „organizované zločinecké skupiny" jako celku (ve smyslu tzv. kolektivní odpovědnosti), neboť naše trestní právo vychází ze zásady individuální trestní odpovědnosti fyzické nebo právnické osoby, která se na činnosti organizované zločinecké skupiny podílí (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1774 až 1776, marg. č. 3).

54. V případě páchání úmyslné trestné činnosti organizovanou zločineckou skupinou je jejím typickým znakem i to, že z důvodu finalizace trestného činu, který má klíčový význam pro dosažení výsledného zisku nebo účinku, se pachatelé dopouštějí celého řetězce trestné činnosti (sledu kriminálních a doprovodných akcí), takže i z tohoto důvodu je namístě vícečinný souběh trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině a tzv. realizačního trestného činu. Svědčí pro něj i to, že konkrétní trestné činy (vraždy, loupeže, zkrácení daně, výroba a distribuce drog a další) jsou u organizovaného zločinu pouze jevovými formami komplexní činnosti, jejíž podstatou a smyslem je záměrné, cílevědomé, dlouhodobé a systematické dosahování maximálního zisku (případně jiného cíle) bez ohledu na použité prostředky a s volbou těch sfér aktivity, které slibují přinášet tento maximální zisk (viz např. Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Organizovaný zločin v České republice III. 1. vydání. Praha: Vydavatelství KUFR, s. r. o., 2004, s. 25). Nebrání mu ani nutnost existence zaměření organizované zločinecké skupiny na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti, neboť jednotlivé úkony osob, které na organizované zločinecké skupině participují, nemusí vždy bezpodmínečně vykazovat znaky nezákonnosti, neboť může jít o jednání pomocné, které nenaplňuje konkrétní znaky skutkové podstaty některého realizačního trestného činu, nýbrž je pouze činěno ve prospěch organizované zločinecké skupiny. I v těchto souvislostech naznačujících volnost daného vztahu zločinu podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku a tzv. realizačních trestných činů lze shledávat podmínky pro závěr o tom, že mohou být spáchány ve vícečinném souběhu, a to se zřetelem i na to, že trestný čin účasti na organizované zločinecké skupině je konstruován velmi široce, neboť zahrnuje v podstatě veškeré formy participace na činnosti organizovaných zločineckých skupin a zapojení se do jejích aktivit.

55. V posuzované věci jde o otázku povahy souběhu jednání, jehož podstata spočívá v samotném založení, účasti nebo v podpoře organizované zločinecké skupiny podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku na straně jedné a na straně druhé (původně) ve zvlášť závažném zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku či (následně) zvlášť závažném zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, zločinu podplacení podle § 332 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) tr. zákoníku, případně přečinu nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku (specifické trestné činy spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny). U těchto trestných činů nicméně jde o odlišná jednání i o odlišné následky, byť jsou „zarámovány" existencí organizované zločinecké skupiny, což je vyjádřeno tím, že je užito ustanovení § 107 tr. zákoníku. Pokud tedy jednání, která jsou pro určitý následek kauzální, jsou odlišná, potom nejde o jednočinný souběh trestných činů, nýbrž o souběh vícečinný. Z uvedeného pro posuzovanou věc vyplývá dílčí závěr, že nelze akceptovat napadené rozhodnutí odvolacího soudu o zastavení trestního stíhání obviněných v té části, která se týká tzv. realizačních trestných činů, neboť jím odkazovaná rozhodnutí (u obviněného R. B. rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 22. 12. 2015, č. j. 28 T 16/2013-8860, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 6. 2017, č. j. 5 To 55/2016-9823, u obviněného P. Č. rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 21. 2. 2017, č. j. 68 T 11/2016-1773, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 6. 2018, č. j. 3 To 73/2017-2060, a u obviněného I. K. rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 15. 10. 2019, č. j. 28 T 16/2013-11258, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. 6. 2021, č. j. 2 To

36/2020-11578) nemohla založit překážku *rei iudicatae* ve vztahu k těmto trestným činům, resp. samostatným skutkům, které byly kvalifikovány jako označené trestné činy. Proto je nesprávný právní závěr odvolacího soudu, na jehož podkladě dovodil nezbytnost zastavení trestního stíhání obviněných s poukazem na to, že celé souhrnné jednání je nutno posoudit jako jediný skutek, který může v jednočinném souběhu naplňovat skutkové podstaty dvou i více trestných činů, a proto jednání, pro něž bylo vůči obviněným zahájeno trestní stíhání a jako takové bylo popsáno, vykazuje nadále faktické i procesní znaky jednoho skutku *de iure*, za nějž již byli obvinění pravomocně odsouzeni.

56. Závěr o vině pachatele zvlášť závažným zločinem účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 tr. zákoníku nemá vliv na posouzení dalších skutků, jichž se dopustil v reálném souběhu se skutkem kvalifikovaným jako uvedený trestný čin. Jak vyplývá z dosud uvedeného, nabyl-li rozsudek obsahující výrok o vině pachatele trestným činem podle § 361 tr. zákoníku právní moci, nevytváří překážku *rei iudicatae* ve vztahu k dalším trestným činům spáchaným jím v reálném souběhu. Vedení trestního stíhání pachatele pro tento zvlášť závažný zločin neodůvodňuje to, aby nebyl stíhán a odsouzen (je-li to důvodné) pro skutek, který lze posoudit jako přečin nadržování podle § 366 tr. zákoníku. Nelze se ztotožnit s názorem odvolacího soudu vyjádřeným v usnesení napadeném dovoláním (pod bodem 67.) ve vztahu k obviněným R. B., P. Č. a I. K., podle něhož „trestnost takového jednání byla totiž pokryta spácháním závažnější formy jejich společného trestného jednání, účastí na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku a trestném činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku spáchaném ve prospěch organizované zločinecké skupiny, za použití § 107 odst. 1 tr. zákoníku, za které byli jednotlivými výše citovanými rozsudky již pravomocně odsouzeni“. V případě, že skutkové okolnosti svědčí o tom, že se pachatel zvlášť závažného zločinu účasti na organizované zločinecké skupině (např. podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku) dopustil i jednání, které je namístě posoudit jako přečin nadržování podle § 366 tr. zákoníku, nelze argumentovat vyšším typem škodlivosti zvlášť závažného zločinu a dovozovat, že pomoc jím realizovaná v rámci nadržování je fakticky konzumována (jako tomu je např. při dokonání trestného činu ve vztahu k přípravě či pokusu) jeho účastí na činnosti organizované zločinecké skupiny.

57. Obdobně je třeba vyjádřit se i ke vztahu přečinu nadržování podle § 366 tr. zákoníku a tzv. realizačního trestného činu, neboť nelze souhlasit ani s další úvahou odvolacího soudu, podle níž (viz bod 65. jeho usnesení) „pachatel trestného činu základního, v tomto případě daňového trestného činu, jehož se dopouští v organizované zločinecké skupině společně s dalšími pachateli, byť v některých případech stíhaných z různých důvodů samostatně, ovšem za společně páchaná, provázaná a neoddělitelná trestná jednání, nemůže naplnit zákonné znaky trestného činu nadržování podle § 366 odst. 1 tr. zákoníku směřujícího k různorodému jednání napomáhajícímu v tom, aby sám nebo jeho spolupachatelé, a tím spíše další členové organizované zločinecké skupiny, unikli trestnímu stíhání“. Toto tvrzení opírající se o odkazované zdroje je nepřesné. Dovozovaný závěr (neřeší se zde případ upravený v § 366 odst. 2 tr. zákoníku), tj. že pachatele nelze trestně stíhat pro tento přečin, platí jen tehdy, pokud „pachatelovo nadržovací jednání, třebaže sloužilo i k ochraně druhého spolupachatele na tomto trestném činu podle § 312a či podle § 361, směřovalo i k vlastní ochraně před trestním stíháním …“ (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4580). Není však vyloučeno, aby byl pachatel zvlášť závažného zločinu podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku stíhán a odsouzen pro přečin nadržování (spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku jako spolupachatel podle § 23 tr. zákoníku), pokud jeho pomocné jednání směřovalo k tomu, aby trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo jejich výkonu unikla pouze osoba od něj odlišná (v souvislosti s posuzovanou věcí viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2023, sp. zn. 8 Tdo 693/2023, vydané v řízení o dovolání obviněného M. K.).

58. Vyloučení souběžné právní kvalifikace z důvodu vztahu speciality nebo naopak vztahu subsidiarity jednoho trestného činu vůči druhému, či z důvodu faktické konzumpce se uplatňuje v případě souběhu jednočinného, tj. při právním posouzení jednoho skutku *de iure*. Jako přečin nadržování podle § 366 tr. zákoníku však lze posoudit jen skutek, který je odlišný od skutku naplňujícího znaky zvlášť závažného zločinu účasti na organizované zločinecké skupině, nebo od skutku, naplňujícího znaky tzv. realizačního trestného činu (např. zvlášť závažného zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 tr. zákoníku). V případě nadržování jde o samostatný skutek, a tudíž samostatný trestný čin spáchaný v reálném (vícečinném) souběhu s označenými trestnými činy již proto, že nadržování je možné až po dokonání, resp. ukončení trestného činu, popřípadě až po ukončení přípravy či pokusu (tedy poté, co již pachatel základního trestného činu dále nesměřuje k jeho dokonání). Za tohoto stavu nemůže platit to, co zmínil ve svém usnesení odvolací soud, tj. že vyšší stupeň společenské škodlivosti sbíhajících se trestných činů (v posuzovaném případě trestných činů podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku a podle § 240 odst. 1, 3 a § 107 tr. zákoníku) vylučuje vyslovení viny obviněných přečinem nadržování (míněno u obviněných P. Č. a I. K., neboť obviněnému R. B. nebyl tento přečin kladen za vinu).

59. Již skutečnosti dosud uvedené svědčí o tom, že usnesení odvolacího soudu napadené dovoláním je nesprávné a jako takové nemůže obstát. Velký senát trestního kolegia se pak zabýval i dalšími námitkami nejvyššího státního zástupce a zaujal k nim níže uvedené stanovisko.

VII./2. K významu § 12 odst. 11 tr. ř. u trvajícího trestného činu a jeho dopadu v posuzované věci

60. Povaha zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku, resp. jeho alinea 2 a 3, jako trvajícího deliktu, je spojena s důsledky spočívajícími v tom, že sdělení obvinění pro tento trestný čin představuje překážku jeho dalšího trvání podle § 12 odst. 11 tr. ř. Podle tohoto ustanovení platí, že pokračuje-li obviněný v jednání, pro které je stíhán, i po sdělení obvinění, posuzuje se takové jednání od tohoto úkonu jako nový skutek. Citovaný trestný čin nelze označit obecně za trestný čin trvající ve vztahu k celému ustanovení § 361 odst. 1 tr. zákoníku, neboť to obsahuje tři alinea, přičemž pouze dvě z nich (alinea 2 a 3) mají povahu trvajícího trestného činu. Účast na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 1 tr. zákoníku (tj. její založení) je jednorázovým trestným činem, dokonaným okamžikem založení organizované zločinecké skupiny, resp. vytvořením společenství vykazujícího všechny znaky podle § 129 tr. zákoníku. Lze předpokládat, že pachatel tímto okamžikem rovněž začne páchat modalitu tohoto trestného činu podle § 361 odst. 1 alinea 2 nebo 3 tr. zákoníku, přísně vzato to však nutné není, protože může pouze založit organizovanou zločineckou skupinu a dále se nepodílet na její činnosti anebo ji nepodporovat.

61. U trestného činu podle § 361 odst. 1 alinea 2 a 3 tr. zákoníku jde o trvající trestné činy, což vyplývá z dikce těchto skutkových podstat (arg. slova „účastní“, „podporuje“, tedy slovesa v nedokonavém vidu), přičemž účastnění, případně podpora musí trvat určitou dobu. Pokud by šlo o jednorázovou účast či podporu jedním jednáním (např. návodem nebo pomocí), šlo by o účastenství podle § 24 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku k trestnému činu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2, případně alinea 3 tr. zákoníku. Kdyby účast nebo podpora směřovaly k některému trestnému činu spáchanému členem organizované zločinecké skupiny, pak by při splnění všech zákonných podmínek podle § 107 tr. zákoníku mohlo jít také o účastenství zpravidla ve formě pomoci podle § 24 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku na některém takovém trestném činu. Trvající charakter s ohledem na dikci ustanovení § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku ovšem nevyžaduje, aby pachatel již provedl úkony, jimiž se účastní na činnosti organizované zločinecké skupiny (např. v podobě spáchání některého trestného činu), ale postačí, že započal s účastí na ní, tedy že např. participuje na jejím dalším budování, na oslovování dalších možných členů apod., a to i ve formě pomoci, popřípadě je k takové činnosti připraven, byť ji ještě nevykonal (viz např. ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4539 a 4540, marg. č. 5 a 6).

62. V tomto kontextu je možné přisvědčit správnému názoru dovolatele ohledně výkladu trvajících trestných činů a mezníku, jenž představuje sdělení obvinění podle § 12 odst. 11 tr. ř. Zde totiž platí, že trvající podoba trestného činu není formou provedení trestného činu, která by tu někdy byla a jindy nebyla, nýbrž plyne ze zákona, resp. z vyjádření konkrétního znaku uvedeného ve skutkové podstatě takového trestného činu. Trvající trestné činy se posuzují jako jediné jednání (resp. jediný skutek z hlediska hmotného i procesního práva), které trvá tak dlouho, dokud je udržován protiprávní stav. Nesmějí se zaměňovat s trestnými činy, k jejichž zákonným znakům náleží jen způsobení, nikoli však udržování protiprávního stavu (např. trestný čin dvojího manželství podle § 194 tr. zákoníku). Z hlediska gramatického výkladu usuzujeme na trvající podobu z nedokonavého vidu příslušného znaku skutkové podstaty – „brání“, „neplní“, „vyhýbá“, „vykonává“, „vzdaluje“ apod. (v případě trestného činu podle § 361 odst. 1 alinea 2 a 3 jde o vyjádření „se účastní“, „podporuje“); nejde však o kritérium jediné, a dokonce ani rozhodující, neboť výkladem podle všech příslušných výkladových metod je třeba dojít k závěru, že smyslem příslušné skutkové podstaty je postihnout dobu trvání trestného činu. U trestných činů trvajících rovněž platí, že celý trvající trestný čin je jediným skutkem i z hlediska trestního práva procesního, a proto nelze vést současně více trestních řízení pro takový jediný trestný čin (skutek – ustanovení § 12 odst. 12 tr. ř. se zde neuplatní). Na druhé straně okamžik sdělení obvinění ukončuje skutek při trvajícím jednání (§ 12 odst. 11 tr. ř.), a proto zahájení trestního stíhání (§ 160 odst. 1 tr. ř.) je mezníkem rozdělujícím trvající trestný čin na dva trestné činy (skutky), které pak jsou spáchány ve vícečinném souběhu stejnorodém (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 272 a 273, marg. č. 16).

63. Uvedený závěr potvrzuje i výklad ustanovení § 12 odst. 11 tr. ř., podle něhož platí, že pokračuje-li obviněný v jednání, pro které je stíhán, i po sdělení obvinění, posuzuje se takové jednání od tohoto úkonu jako nový skutek. Mezníkem, jenž nyní ukončuje jeden pokračující, trvající nebo hromadný trestný čin a odděluje ho od dalšího takového trestného činu, je sdělení obvinění, neboť pojmem „pokračuje-li v jednání“ se zde rozumí nejen pokračování v jednání při pokračování v trestném činu (§ 116 tr. zákoníku), ale i pokračování v jednání při trestných činech trvajících a hromadných. „Pokračováním v jednání“ jsou totiž i jednotlivé dílčí akty u trestných činů hromadných a udržování protiprávního stavu u trestných činů trvajících, a nikoli jen dílčí akty pokračování v trestném činu; jde tedy o širší pojem než pokračování v trestném činu. Rozhodující je okamžik, kdy bylo podezřelému skutečně sděleno obvinění, a proto zde zákonodárce zřejmě užil pojem „sdělení obvinění“, i když jinak pro tento okamžik používá pojem „zahájení trestního stíhání“, jehož obsahem je však stále sdělení obvinění (viz znění § 160 tr. ř. – „Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 tr. ř. zjištěné a odůvodněné skutečnosti, že byl spáchán trestný čin, a … že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného …“). Z těchto důvodů je třeba za sdělení obvinění považovat až okamžik doručení usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř. obviněnému, nikoli např. okamžik, kdy bylo usnesení o zahájení trestního stíhání písemně vyhotoveno nebo nabylo právní moci (§ 160 odst. 7 tr. ř., § 140 a § 141 odst. 4 tr. ř.; viz rozhodnutí pod č. 49/1997-II. Sb. rozh. tr.). Přestože trestná činnost po sdělení obvinění plynule navazuje na předchozí, netvoří obě části jeden trestný čin (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 260).

64. Podle § 160 odst. 1 tr. ř. musí usnesení o zahájení trestního stíhání mimo jiné obsahovat ve výroku popis skutku, který musí být vymezen tak, aby nemohl být zaměněn s jiným, zejména je třeba uvést místo a čas jeho spáchání, způsob jeho provedení charakterizující jednání pachatele a zavinění, případně i pohnutku, jakož i následek a další okolnosti jej charakterizující (v jednom usnesení je možno uvést i více skutků, pro které bylo zahájeno trestní stíhání). Další náležitostí zmíněného usnesení je i zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován, a to zákonným pojmenováním i uvedením příslušného ustanovení trestního zákona obsahujícího skutkovou podstatu trestného činu, pro nějž se zahajuje trestní stíhání. Rozhodující pro posouzení, zda bylo usnesením řádně zahájeno trestní stíhání, je popis skutku, nikoli právní kvalifikace, a proto pokud byly hned od

počátku trestního řízení známy a v usnesení o zahájení trestního stíhání také popsány všechny potřebné znaky určitého trestného činu – tedy objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka a protiprávnost, jde již od počátku trestního stíhání o řízení o tomto skutku (a trestném činu), a to bez ohledu na pochybení policejního orgánu, který takto popsaný skutek chybně kvalifikoval (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 2066 a 2067).

65. Uvedené je důležité pro posouzení povahy trestného činu, protože při řešení, zda jde o trvající trestný čin, se zmíněné právní závěry mohou uplatnit jen tehdy, pokud je v příslušném usnesení o zahájení trestního stíhání obviněného vymezen skutek, který lze kvalifikovat jako trvající trestný čin. Jelikož se trestní stíhání obviněného vede pro skutek, a nikoli pro právní kvalifikaci skutku, není rozhodné, zda je v tomto usnesení uvedena právní kvalifikace odpovídající tomuto trvajícímu trestnému činu. Naopak rozhodující je to, zda jsou v popisu skutku uvedeny takové okolnosti, které jej umožňují kvalifikovat jako příslušný trestný čin [v nyní posuzované věci jako zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku]. Jak bylo vyloženo výše, tento zločin je samostatným skutkem odlišným od skutku naplňujícího znaky realizačního trestného činu, takže pro trestní stíhání obviněného za jeho spáchání je nezbytné, aby byl skutkově vymezen v usnesení o zahájení jeho trestního stíhání. Pokud se tak nestane (např. proto, že popis skutku v takovém usnesení umožňuje jeho subsumpci pouze pod zákonné znaky realizačního trestného činu), nelze tvrdit, že došlo k zahájení trestního stíhání obviněného pro zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku. Proto takové usnesení nemůže mít ani důsledky dovozované z ustanovení § 12 odst. 11 tr. ř. pro právní posouzení trvajícího trestného činu (jeho rozčlenění na dva samostatné skutky v uvažovaném významu).

66. Jsou-li tato východiska vztažena k posuzované věci, pak se nelze ztotožnit s argumenty nejvyššího státního zástupce, které ústí do závěru, že již usnesení o zahájení trestního stíhání obviněných ze dne 26. 10. 2012 představuje takovou přetržku u zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku, pro který byli obviněni stíháni, v důsledku níž jde o dva samostatné skutky. V popisu skutku obsaženém ve výše uvedeném usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání totiž nelze nalézt žádné skutečnosti, které by odůvodňovaly závěr, že – současně se zahájením trestního stíhání obviněných pro jednání, které bylo kvalifikováno jako zvlášť závažný zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku – bylo zahájeno i jejich trestní stíhání pro (samostatný) skutek naplňující znaky zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku. K tomuto došlo až v usnesení o zahájení trestního stíhání obviněných ze dne 14. 1. 2014, kterým jim bylo kladeno za vinu mj. i spáchání zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku a v němž je skutek odůvodňující tuto kvalifikaci poprvé popsán (s. 5 a násl. tohoto usnesení). Zjištění, že k vymezení skutku odůvodňujícího právní kvalifikaci podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku došlo až označeným usnesením ze dne 14. 1. 2014, vyplývá i z poznatku, že žádný popis tohoto charakteru není obsažen např. ani v usnesení o zahájení trestního stíhání obviněného R. B. pro zvlášť závažný zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku ze dne 14. 12. 2012.

67. Z tohoto důvodu nelze přisvědčit té části argumentace nejvyššího státního zástupce týkající se této problematiky, v níž dovozoval, že obvinění – v případě zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku s ohledem na dělítko vytvořené unesením ze dne 26. 10. 2012, resp. okamžikem sdělení tohoto obvinění – spáchali dva skutky, a tudíž i dva zločiny této právní kvalifikace.

68. Trestné činnosti, pro kterou bylo zastaveno trestní stíhání obviněných, se měli podle obžaloby dopustit v období od 25. 10. 2012 do 14. 1. 2014 (v usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 14. 1. 2014 je užit výraz „do současné doby“). Pro nyní posuzovanou věc z toho vyplývá dílčí závěr, že ani toto usnesení neodůvodňuje z hlediska ustanovení § 12 odst. 11 tr. ř. právní názor, že by obvinění

měli spáchat dva zločiny účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku, neboť jim není kladeno za vinu žádné jednání, jehož by se měli dopustit v období následujícím po vydání tohoto usnesení, resp. přesněji vyjádřeno po sdělení tohoto obvinění.

VII./3. K otázce vzniku nové organizované zločinecké skupiny a její činnosti

69. V návaznosti na tu část dovolací argumentace nejvyššího státního zástupce, v níž odvolacímu soudu vytýká nesprávné skutkové zjištění týkající se otázky transformace organizované zločinecké skupiny v období následujícím po zajištění obviněných R. B. a T. B. a jejich vzetí do vazby, lze zmínit následující skutečnosti.

70. Se zřetelem na výklad pod body 43. až 45. tohoto usnesení lze dodat, že organizovanou skupinou se rozumí sdružení více (nejméně tří) osob, v němž je provedena určitá dělba úkolů mezi jednotlivé členy sdružení a jehož činnost se v důsledku toho vyznačuje plánovitostí a koordinovaností, což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu, a tím i jeho škodlivost a závažnost (viz rozhodnutí pod č. 53/1976-II. a č. 45/1986 Sb. rozh. tr.). Není nutná vnitřní organizační a hierarchicky uspořádaná struktura se vztahy nadřízenosti a podřízenosti, ani její zaměření na soustavné páchání úmyslné trestné činnosti, což charakterizuje kvalitativně závažnější organizovanou zločineckou skupinu ve smyslu § 129 tr. zákoníku, kterou je třeba odlišovat od organizované skupiny, jež není přímo trestním zákoníkem definována (viz rozhodnutí pod č. 33/2023 Sb. rozh. tr.). S ohledem na tuto povahu organizované zločinecké skupiny podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku, která nemá pevnou organizační strukturu, se může její působení v průběhu času měnit, a to v závislosti na vnějších okolnostech, jímž se z hlediska efektivity své protiprávní činnosti přizpůsobuje. Může se tudíž změnit její zaměření v oblastech, kde hodlá působit a páchat závažnou trestnou činnost. Taková změna může vést k nutnosti obměnit členy, kteří se na její činnosti podílejí, případně k navázání spolupráce s jinými skupinami působícími na poli organizovaného zločinu. Úkolem orgánů činných v trestním řízení je věnovat těmto otázkám náležitou pozornost, neboť zjištění o proběhlých změnách mohou odůvodnit odlišné právní posouzení trestné činnosti, která je předmětem příslušného trestního řízení. Není vyloučeno, že jeho výsledkem bude zjištění, že činnosti jednotlivých a samostatných organizovaných zločineckých skupin na sebe navazují nebo si tyto skupiny navzájem přebraly své personální obsazení, neboť i v rámci organizovaného zločinu může existovat jistá konkurence a osoby, které vykazují větší míru know-how. Stejně tak nelze vyloučit situaci, že jednotlivé organizované zločinecké skupiny spolu mohou kooperovat, spojovat se anebo se naopak rozpojovat, příp. se může určitá skupina osob z organizované zločinecké skupiny odpojit a založit zcela novou a nezávislou organizovanou zločineckou skupinu, s jiným personálním obsazením, vnitřní hierarchií a zaměřenou na soustavné páchání zcela jiné trestné činnosti, nesouvisející se záměrem původní organizované zločinecké skupiny. Právě poslední jmenovaný případ je možné posuzovat jako spáchání dalšího trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 tr. zákoníku, neboť takovým jednáním osob vyčleňujících se z původní organizované zločinecké skupiny dojde k založení nové organizované zločinecké skupiny, protože zpravidla přemění nebo nově vytvoří všechny pojmové znaky takové skupiny.

71. Shora popsaný závěr je podporován i tím, jak chápe založení organizované zločinecké skupiny komentářová literatura. Založením organizované zločinecké skupiny může být každá aktivita, v jejímž důsledku dojde ke vzniku (vytvoření) takové organizace (např. získávání členů), i když organizace zatím nevyvíjí žádnou činnost nebo vyvíjí prozatím činnost právně nezávadnou. S ohledem na zákonné vymezení organizované zločinecké skupiny jako společenství s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činností, jsou různé způsoby a možnosti jejího založení. Byť nelze vyloučit založení na jednom setkání zakladatelů, může jít i o několik postupných kroků, v rámci nichž bude vytvořena vnitřní organizační struktura, rozděleny funkce a provedena dělba činností se stanovením její orientace na páchání trestné činnosti. Při zakládání půjde zpravidla o konání, byť nelze vyloučit, že zejména některá z osob na něm se podílející bude jednat jen konkludentně nebo

opomenutím určitého konání (nikoli ovšem ve smyslu § 112 tr. zákoníku). Zákon nevyžaduje, aby již při založení nebo i krátce poté tato skupina započala s vykonáváním protiprávní činnosti nebo spáchala trestný čin, zvláště když dohoda o páchání trestné činnosti směřuje do budoucna, až pro ni budou vytvořeny potřebné podmínky (např. u sofistikovaných podvodů nebo bankovních loupeží). Páchání trestné činnosti může být při založení vymezeno jenom rámcově, bez toho, aby bylo konkrétně určeno (nelze vyloučit ani podrobnější plán jejího uskutečnění). Povaha takové trestné (realizační) činnosti může mít různou povahu (např. na páchání podvodů či dotačních podvodů, vydírání, výrobu a prodej omamných či psychotropních látek, organizování prostituce nebo kybernetickou kriminalitu apod.). Založení organizované zločinecké skupiny může spočívat v přeměně nezávadné obchodní korporace nebo jiné právnické osoby na zločineckou, anebo může být vytvořena jako část, zpravidla utajená, takové právnické osoby. K založení nové organizované zločinecké skupiny může také dojít odštěpením od stávající již dříve založené organizované zločinecké skupiny apod. Zásadně se nevyžaduje žádný formální akt či právní nebo jiný formalizovaný postup, dokonce v praxi z hlediska utajení by to bylo velmi neobvyklé. Za zakladatele organizované zločinecké skupiny lze považovat osobu, resp. osoby, které iniciují její vznik a dohodu ať již výslovnou, nebo konkludentní, na jejímž základě se taková organizovaná zločinecká skupina konstituuje, a to bez ohledu na to, jaké místo v hierarchii tohoto spolčení později zastávají a jakým způsobem se na její činnosti účastní; dokonce se ani nemusí po založení stát členy této skupiny. Vždy však musí mít taková skupina alespoň tři členy. Nevyžaduje se, aby si osoby, které takovou skupinu zakládají, byly vědomy toho, že zakládají organizovanou zločineckou skupinu, ale postačí, že je dán jejich úmysl stran skutkových okolností, které naplňují znaky uvedené v § 129 tr. zákoníku. Současně není nezbytné, aby se zakladatelé osobně znali, neboť k dohodě o založení organizované zločinecké skupiny může dojít také v internetovém prostředí bez nutnosti přímého osobního kontaktu. K dokonání založení dojde ustavením organizované zločinecké skupiny ve smyslu naplnění všech jejích znaků podle § 129 tr. zákoníku, tedy vytvořením vnitřní organizační struktury, jejího personálního zajištění s rozdělením funkcí a činností a rozhodnutím o zaměření na soustavné páchání rámcově vymezené trestné činnosti (viz ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 4536 až 4538, marg. č. 4).

72. V posuzované věci je nepochybnou skutečností, že personální složení organizované zločinecké skupiny zaměřené na nelegální nakládání s lihem a souvisejícími daňovými úniky (původní pracovní název „SMOG“ a „MORAVA“, viz bod 27. shora) není totožné se složením skupiny, jež se zaměřila na ovlivnění výsledků trestního řízení (původní pracovní název „CELA“, viz body 27. a 29. shora). Podle pravomocných odsuzujících rozhodnutí, jimiž byli níže uvedení obvinění uznáni vinnými zvlášť závažným zločinem účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku, skupina zaměřená na kriminalitu v daňové oblasti působila ve složení R. B., T. B., L. K., V. D., R. M., R. H. (viz rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 6. 2017, sp. zn. 5 To 55/2016), I. K. (viz usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 1. 6. 2021, sp. zn. 2 To 36/2020), P. Č., R. S., T. D., L. K., M. R., P. R. (viz rozsudek Krajského soudu v Brně – pobočky ve Zlíně ze dne 21. 2. 2017, sp. zn. 68 T 11/2016, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 6. 2018, sp. zn. 3 To 73/2017). Podle zjištění soudů (odvolací soud ve svém rozhodnutí napadeném dovoláním v tomto směru nikterak nemodifikoval skutkové zjištění) skupinu zaměřenou na ovlivnění výsledků trestního řízení tvořili R. B., P. Č. a I. K., ohledně nichž odvolací soud usnesením napadeným dovoláním zastavil jejich trestní stíhání, a dále S. B., P. B., R. D. a M. K. (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 3. 6. 2021, sp. zn. 69 T 4/2018, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 2. 2. 2023, sp. zn. 1 To 131/2021).

73. Tato zjištění nastolují potřebu posouzení toho, zda v obou případech šlo o tutéž organizovanou zločineckou skupinu, či o dvě takové skupiny, jak tvrdí dovolatel. Uvedenou otázku bude třeba v dalším řízení znovu posoudit. Jak bylo vyloženo výše, v případě přijetí skutkového závěru tvrzeného dovolatelem, že po vzetí obviněných R. B. a T. B. do vazby začala působit jiná organizovaná

zločinecká skupina, bylo by nezbytné učinit právní závěr, že byl spáchán nový skutek, a to samostatný zločin účasti na organizované zločinecké skupině (zaměřené na ovlivnění výsledků trestního řízení pod pracovním názvem „CELA“). To by mělo za následek, že odvolacím soudem citovaná odsuzující rozhodnutí by nevytvořila překážku *rei iudicatae* ani ve vztahu k té části činu, jež byla posouzena podle § 361 odst. 1 alinea 2 tr. zákoníku, neboť tato část by se vztahovala k samostatnému skutku, a vyjadřovala by tak reálný (vícečinný) souběh tohoto trestného činu s dalšími trestnými činy, jimiž již byli obvinění pravomocně uznáni vinnými, případně i těmi, ohledně nichž se řízení vedlo a ve vztahu k nimž bylo rovněž zastaveno trestní stíhání obviněných. Vyjádřeno jinak, v tomto případě by bylo umožněno, aby příslušní obvinění byli uznáni vinnými dvěma ve vícečinném souběhu spáchanými zvlášť závažnými zločiny účasti na organizované zločinecké skupině, v prvním případě pro jejich účast ve skupině tohoto charakteru zaměřené na daňovou kriminalitu (pracovní název „SMOG“), v druhém případě v účasti na skupině zaměřené na ovlivnění výsledků trestního řízení. Není třeba patrně dodávat, že při opačném skutkovém závěru, tj. že nedošlo k vytvoření a působení nové organizované zločinecké skupiny, by odlišně vyzněl i právní závěr.

74. Velký senát k zodpovězení této otázky nepřistoupil, neboť mu zásadně nepřísluší, aby sám a případně odlišně hodnotil důkazy provedené před soudy nižších stupňů. Navíc je třeba dodat, že námitku dovolatele spočívající v tvrzení, že u posuzované trestné činnosti došlo k vytvoření další organizované zločinecké skupiny odlišné od té, která vznikla u daňových deliktů, považuje za výhradu skutkovou, na níž označené důvody dovolání podle § 265b odst. 1 písm. f) a h) tr. ř. nedopadají.

VII./4. Stručné shrnutí

75. Velký senát trestního kolegia shledal dovolání nejvyššího státního zástupce podané v neprospěch obviněných R. B., P. Č. a I. K. důvodným. Přisvědčil totiž dovolateli v jeho názoru, že v případě konkurence trestného činu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 tr. zákoníku s tzv. realizačnímu trestnými činy nejde o souběh jednočinný (o jeden skutek *de iure*), nýbrž o souběh vícečinný. Je tomu tak proto, že jednání pachatele, které vykazuje zákonné znaky zvlášť závažného zločinu účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 tr. zákoníku, je samostatným skutkem odlišným od skutků, jimiž dochází k naplnění zákonných znaků tzv. realizačních trestných činů (v nyní posuzované věci zvlášť závažného zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, 3 tr. zákoníku spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 tr. zákoníku a dalších trestných činů, které byly obviněným kladeny za vinu). Jelikož jde o samostatný skutek, uplatňují se ve vztahu k němu procesní řešení, která nejsou odvislá od závěru učiněného ve vztahu k tzv. realizačním trestným činům. Důsledkem toho je i fakt, že pravomocné rozhodnutí soudu o tzv. realizačním trestním činu (ať již v podobě výroku odsuzujícího či zprošťujícího) nevytváří překážku věci rozhodnuté ve vztahu ke skutku, v němž je spatřován zvlášť závažný zločin účasti na organizované zločinecké skupině podle § 361 tr. zákoníku.

76. Důvodná je i ta část argumentace nejvyššího státního zástupce, v níž dovozuje, že usnesení o zahájení trestního stihání obviněných pro trvající trestný čin, resp. okamžik sdělení obvinění (např. formou doručení jeho opisu), vytváří ve smyslu § 12 odst. 11 tr. ř. hranici oddělující dva trvající trestné činy (v případě, že se pachatel dopouští nadále jednání stejného charakteru). V posuzované věci však tato argumentace s ohledem na to, co bylo uvedeno v části VII./2., se řešené problematiky zásadně netýká, protože v usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 26. 10. 2012 nejsou v popisu skutku uvedeny takové skutečnosti, které by nasvědčovaly tomu, že již v tomto usnesení se skutkové okolnosti mohly vztahovat k právní kvalifikaci účasti na organizované zločinecké skupině. Takové skutkové poznatky vyplývají až z usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 14. 1. 2014.

77. Vzhledem k tomu, že závěr o vzniku a založení organizované zločinecké skupiny je možné učinit na podkladě konkrétních výsledků provedeného dokazování, může se velký senát trestního kolegia

vyjadřovat ke vzniku nové organizované zločinecké skupiny a jejímu působení jen v obecné rovině, jak to učinil shora. Již z výše uvedeného (část VII./3. tohoto usnesení) je tedy zřejmé, že pro posouzení otázky, zda se uplatní překážka *rei iudicatae*, by mohlo mít význam i pozitivní skutkové zjištění odůvodňující buď založení nové organizované zločinecké skupiny, anebo dokládající tak významnou transformaci dosud působící skupiny, že u ní došlo k podstatné změně jak jejího personálního složení, tak vnitřní organizace a působení (přeskupení osob majících rozhodující vliv na utváření její vůle, středního článku plnícího roli zprostředkovatele zadaných pokynů a výkonných složek) a konečně i zaměření stran zamýšlené a páchané kriminality. To by pak odůvodnilo závěr, že zde již působí nová organizovaná zločinecká skupina a v případě nového skutku (tj. utvoření a působení nové skupiny) by se zmíněná překážka nemohla uplatnit ve vztahu k této nové skupině.

VIII.
Způsob rozhodnutí

78. Velký senát trestního kolegia z důvodů výše uvedených dospěl k závěru, že dovoláním napadené rozhodnutí je zatíženo vadou, která naplňuje důvody dovolání podle § 265b odst. 1 písm. f) a h) tr. ř. uplatněné v dovolání nejvyššího státního zástupce. V důsledku nesprávného hmotněprávního posouzení (nesprávného závěru o charakteru souběhu trestných činů) došlo k nedůvodnému zastavení trestního stíhání obviněných.

79. Velký senát trestního kolegia proto rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 12. 2022, sp. zn. 1 To 131/2021, a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušené usnesení, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo jeho zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak přikázal Vrchnímu soudu v Olomouci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

80. Tímto způsobem rozhodl velký senát trestního kolegia za splnění podmínek § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.

81. Na základě tohoto rozhodnutí se věc vrací do stadia rozhodování o odvoláních, která byla podána ve věci obviněných R. B., P. Č. a I. K. Na odvolacím soudu bude, aby se v dalším řízení věcí znovu ve smyslu shora uvedených právních názorů, jimiž je podle § 265s odst. 1 tr. ř. vázán, zabýval a opětovně rozhodl o podaných odvoláních. V rámci svého rozhodování znovu posoudí zejména otázku skutkových zjištění týkajících se změn nastalých ve složení a zaměření organizované zločinecké skupiny a vyloží své závěry a právní úvahy v odpovídajícím rozsahu v odůvodnění nového rozhodnutí. Na jeho uvážení se ponechává, zda při řešení této otázky vyjde z dosud provedených důkazů, či zda nějakým způsobem doplní důkazní řízení.